

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kaisa Cederlöf & Heidi Hakala

OPIKELUAIKAIKEN PÄIHDEKULTTUURIN VAIKUTUS RYHMÄYTYMISEEN

Sosiaaliala
2025

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Kaisa Cederlöf ja Heidi Hakala
Opinnäytetyön nimi	Opiskeluaikaisen päihdekulttuurin vaikutus ryhmäytymiseen
Vuosi	2025
Kieli	suomi
Sivumäärä	62 + 3 liitettä
Ohjaaja	Ahti Nyman

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää opiskeluaikaisen päihdekulttuurin vaikutusta ryhmäytymiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada lisää tietoa opiskeluaikaisen päihdekulttuurin vaikutuksesta ryhmäytymiseen opiskelijoiden ja sekä opettajien näkemysten kautta. Opinnäytetyön tavoite oli selvittää, kuinka opiskeluaikainen päihdekulttuuri vaikuttaa opiskelijan opintoihin ja terveyteen. Tarkoitus oli selvittää päihteiden roolia osana opiskelijoiden ryhmäytymistä ja selvittää, kuinka opiskelukulttuuri vaikuttaa niihin opiskelijoihin, jotka eivät halua osallistua päihteitä sisältäviin tapahtumiin.

Opinnäytetyö toteutettiin anonyymeillä haastattelulomakkeilla, joissa oli myös avoimia kysymyksiä. Kysymykset suunniteltiin erikseen opiskelijoille ja opettajille. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena. Opinnäytetyöhön saatu aineisto analysoitiin käyttäen teemoittelua. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostui ryhmäytymisestä, päihdekulttuurista, avunsaannista, opiskelijatapahtumista ja hyvinvoinnista.

Kyselylomakkeista kävi ilmi, että opiskelijat kokivat päihteidenkäytön olevan suuri osa ryhmäytymistä. Opiskelijatapahtumissa päihteet olivat suuressa roolissa ja vaihtoehtoisia tapahtumia ei kovin paljoa ollut saatavissa. Opiskelijoiden vastauksissa oli toiveita päihteettömistä tapahtumista.

ABSTRACT

Author	Kaisa Cederlöf and Heidi Hakala
Title	The Impact of Substance Use Culture During Studies on Group Formation
Year	2025
Language	Finnish
Pages	62 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Ahti Nyman

The purpose of this bachelor's thesis was to investigate the impact of substance use culture during studies on group formation. The aim of the bachelor's thesis was to gain more awareness about substance use culture during studies and its effect on group formation from the perspectives of both students and teachers. The bachelor's thesis sought to explore how substance use during studies influences students' academic performance and health. The bachelor's thesis aimed to understand the role of substances in student group formation and how the study culture affects students who do not want to participate in events involving substances.

The bachelor's thesis was conducted using anonymous interview questionnaires, which included open-ended questions. The bachelor's thesis used background questions specifically designed for both students and teachers as a base for the interviews. The bachelor's thesis utilized a qualitative approach, and the collected material was analyzed using thematic analysis. The theoretical framework of the bachelor's thesis consisted of group formation, substance use culture, access to help, student events and well-being.

The interviews revealed that students perceived substance use as a significant part of group cohesion/formation. Alcohol and other substances played a prominent role in student events, and alternative events were not widely available. Students expressed a desire for substance-free events.

Keywords group formation, substances use during studies, access to help, student events, well-being

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
2	TUTKIMUKSEN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	10
3	TIETOPERUSTA.....	11
	3.1 Päihde käsitteenä.....	11
	3.2 Päihdeiden haitallisuus ja päihderiippuvaisuus.....	11
	3.3 Terveys ja ympäristö	13
	3.4 Sosiaaliset suhteet ja ryhmäytyminen.....	14
	3.5 Yksinäisyys.....	16
	3.6 Geenien vaikutus alkoholiriippuvuuteen.....	19
4	OPISKELUAIKAISEN PÄIHDEKULTTUURIN VAIKUTUS PÄIHTEIDEN KÄYTTÖÖN TYÖIKÄISENÄ. MITÄ TIEDÄMME JO AIHEESTA?.....	20
	4.1 THL:n tilastot.....	20
	4.2 Kupla hanke.....	21
	4.3 YTHS	22
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	24
	5.1 Kohderyhmä.....	24
	5.2 Aineiston keräys ja analysointi	24
	5.3 Eettiset kysymykset	25
	5.4 Opinnäytetyön raportointi.....	26
6	AINEISTON ANALYYSI, OPISKELIJOIDEN VASTAUKSET.....	27
7	AINEISTON ANALYYSI, OPETTAJIEN VASTAUKSET	49
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	63

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Kannabista kokeilleet (THL. 2023)	21
Kuvio 2. Sukupuolijakauma (vastaajat)	27
Kuvio 3. Oppilaitos (vastaajat)	28
Kuvio 4. Päihteiden käytön muuttuminen opiskeluaikana (vastaukset)	29
Kuvio 5. Alkoholinkulutus (vastaukset)	30
Kuvio 6. Muiden päihteiden käyttö (vastaukset)	31
Kuvio 7. Päihteet stressin lievityskeinona (vastaukset)	31
Kuvio 8. Poissaolot päihteidenkäytön seurauksena (vastaukset)	32
Kuvio 9. Päihteistä syntyvä katumuksen tunne (vastaukset)	33
Kuvio 10. Oppilaitosten ryhmätoiminta (vastaukset)	34
Kuvio 11. Päihteitä sisältävät ryhmätoiminnot (vastaukset)	35
Kuvio 12. Päihteet osana opiskelijakulttuuria (vastaukset)	35
Kuvio 13. Kiinnostus päihteettömiin tapahtumiin (vastaukset)	36
Kuvio 14. Luokan ilmapiiri (vastaukset)	38
Kuvio 15. Tiedon saanti päihteiden vaikutuksista (vastaukset)	41
Kuvio 16. Avun piiriin ohjaaminen (vastaukset)	42
Kuvio 17. Tieto avunpiiristä (vastaukset)	43
Kuvio 18. Oppilaitos (vastaajat)	49
Kuvio 19. Opettajien huolen kartoitus opiskelijoiden päihteiden käytöstä (vastaukset)	50
Kuvio 20. Päihteettömät tapahtumat (vastaukset)	51
Kuvio 21. Suhtautuminen kannabikseen (vastaukset)	52
Kuvio 22. Vaikutusmahdollisuudet opiskelijoiden hyvinvointiin (vastaukset)	53
Kuvio 23. Ryhmäytymisen tukeminen oppilaitoksissa (vastaukset)	54
Kuvio 24. Päihteettömät tapahtumat (vastaukset)	55
Kuvio 25. Päihteiden näkyminen oppilaitoksissa (vastaukset)	56

Taulukko 1. Alkoholin riskirajat (päihdelinkki 2021)	12
Taulukko 2. Alkoholia liikaa käyttävien osuus (KOTT 2021, THL)	13
Taulukko 3. Terveelliset elintavat ja sosiaaliset kontaktit tukevat opiskelijan arkea (KOTT 2021, THL).....	17
Taulukko 4. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (KOTT 2021, THL)	18

LIITELUETTELO

LIITE 1. Kyselylomake opiskelijoille

LIITE 2. Kyselylomake opettajille

LIITE 3. Saatekirje

1 JOHDANTO

Opiskeluympäristön tulee olla turvallinen ja terveellinen, jossa päihteiden käytön ei pidä olla vallitseva normi. Oppilaitoksissa on tärkeää olla sosiaalisia tapahtumia, joihin kaikilla on mahdollista osallistua. Opiskelijakulttuuria tarkastellessa on hyvä miettiä, onko toiminta riittävän monipuolista ja vastaako se kaikkien opiskelijoiden tarpeisiin. Ryhmäytymisessä on tärkeää huomioida esimerkiksi opiskelijat, jotka eivät käytä päihteitä.

Nuoret toivoivat, että päihteistä puhuttaisiin enemmän ja heidän mielestään keskustelua pitäisi käydä oppilaitoksissa. EHYT Ry ja Nyyti Ry ovat tehneet asiasta yhteisen Kupla-hankkeen (EHYT Ry, 2021). Nuorten asenteet päihteitä kohtaan ovat muuttuneet ja he ovat huolissaan alkoholin aiheuttamista haitoista. Nuoret eivät kannata alkoholin vapauttamista kauppoihin. Ehyt Ry:n tekemässä tutkimuksessa selvisi, että nuoret aikuiset kokevat alkoholin aiheuttamat yhteiskunnalliset ongelmat suuremmiksi kuin vanhemmat ikäryhmät. Merkittävänä ongelmana pidettiin lapsiperheissä tapahtuvaa alkoholin käyttöä sekä alkoholista aiheutuvaa perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. 74 % nuorista koki, että terveydestä huolehtimiseen pitäisi vaikuttaa enemmän päätöksiä tehtäessä ja 73 % oli sitä mieltä, että tutkitulla tiedolla ja asiantuntijoilla pitäisi olla suurempi vaikutus päätöstentekoon. 62 % nuorista on kantanut huolta läheisensä alkoholinkäytöstä. He myös kokivat, että lähipiirissä käytetään liikaa alkoholia. Humaltumista ei nähdä trendikkäänä. (EHYT Ry, 2023a).

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä ovat ammattikorkeakouluopiskelijat ja yliopisto-opiskelijat. Opinnäytetyössä kartoitetaan opiskelijoiden päihteidenkäyttöä ja sen vaikutusta opintoihin ja ryhmäytymiseen. Kartoitamme opiskelijoiden kokemuksia ryhmäytymisestä sekä pohdimme päihteettömiä tapahtumia vaihtoehtoksi. Tuomme esiin myös opettajien näkemyksiä asiasta.

Päihdekulttuuri on monitahoinen ilmiö, joka voi vaikuttaa opiskelijoiden terveyteen, hyvinvointiin ja opiskelumenestykseen. Päihdekulttuuri voi tarkoittaa erilaisien päihteiden käyttöä ja niiden ympärillä vallitsevia asenteita, arvoja sekä käytäytymistapoja. Oppilaitosten tulisi huolehtia opiskelijoiden hyvinvoinnista ja terveydestä, joten päihdekulttuuriin tulisi suhtautua vakavasti ja kehittää toimia sen haittavaikutusten lieventämiseksi. Oppilaitoksissa on hyvä keskustella päihteiden käytön vaikutuksista ryhmäytymiseen ja yksinäisyyden kokemiseen. Seurannan avulla voidaan tunnistaa mahdollisia ongelmia, puuttua niihin ajoissa ja tarjota tarvittavaa tukea opiskelijoille. Oppilaitokset voivat edistää hyvinvointia ja terveyttä tuomalla rinnalle päihteettömiä tapahtumia. Yksi keino puuttua haittavaikutuksiin olisi järjestää säännöllisiä terveystarkastuksia, joissa otettaisiin esille opiskelijan kokonaisvaltainen hyvinvointi.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tavoite oli selvittää, kuinka opiskeluaikainen päihdekulttuuri vaikuttaa opiskelijan opintoihin ja terveyteen. Tarkoitus oli selvittää päihteiden roolia osana opiskelijoiden ryhmäytymistä ja kuinka opiskelukulttuuri vaikuttaa niihin opiskelijoihin, jotka eivät halua osallistua päihteitä sisältäviin tapahtumiin. Uutisissa on kerrottu huumeiden käyttöön liittyvistä asennemuutoksista. Tärkeäksi koettiin pohtia, kuinka suuressa roolissa erilaiset päihteet olivat ammattikorkeakoulun vapaa-ajan toimintaa. Päihteistä eroteltiin alkoholi ja huumeet erillisinä aihealueina. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille ne opiskelijat, jotka kokevat ulkopuolisuuden tunteita, koska eivät halua osallistua opiskelijakulttuuriin tällaisessa muodossa.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa on paljon opiskelijatapahtumia ja muuta vapaa-ajan toimintaa, joissa opiskelupaineita voidaan purkaa. Vapaa-ajantoiminta painottuu ns. bilekulttuuriin. Tuleeko päihteiden käytöstä helppo selviytymiskeino elämän paineisiin ja kriiseihin, joita elämässä tulee eteen? Haastattelujen pohjalla käytettiin taustakysymyksiä, jotka suunniteltiin erikseen opiskelijoille ja opettajille.

3 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyössä käsitellään käsitteitä päihde, päihteiden haitallisuus ja päihderiippuvaisuus, terveys ja ympäristö, sosiaaliset suhteet ja ryhmäytyminen, yksinäisyys, geenit ja opiskeluaikaisen päihdekulttuurin vaikutus päihteiden käyttöön työikäisenä. Tietoa on haettu käyttäen apuna Fintoa, Finlexiä ja vapaata hakua.

3.1 Päihde käsitteenä

Päihdehuoltolaissa päihteet määritellään alkoholijuomiksi sekä muiksi päihtymistarkoituksessa käytettäviksi aineiksi (Finlex, 2003.) Tutkimuksessa päihteet määritellään alkoholina ja laittomina huumausaineina.

3.2 Päihteiden haitallisuus ja päihderiippuvaisuus

Päihteet voivat aiheuttaa päihdehäiriöitä, jotka ovat päihteiden käytön aiheuttamia mielenterveyshäiriöitä, joiden syntymiseen vaikuttavat niin psykologiset, kuin sosiaaliset ja biologisetkin tekijät. Niitä ei voi kuitenkaan kehittyä ilman altistumista päihteille. Päihteiden käytön pitkittyessä tai ollessa säännöllisesti toistuvaa, se johtaa terveyshaittoihin. Haitallisuus voi seurata aineesta itsestä tai johtua sen käyttötavasta. Kaikkiin päihteisiin liittyy mahdollisuus haittoihin, osa on ruumiillista ja osa psyykkistä. Riippuvuudesta on kyse, kun samanaikaisesti ilmenee vähintään kolme seuraavista kuudesta oireesta: voimakas päihteen himo, käytön hallinnan menetys, sietokyvyn (toleranssin) kehittyminen, vieroitusoireet käytön lopettamisen yhteydessä, päihteiden käytön jatkaminen haitoista huolimatta sekä elämän keskittyminen päihteiden ympärille. (YTHS, 2023). MIELI Ry (2024) kertoo, että haittakäytöstä puhutaan silloin, kun käyttöön liittyy riskejä, mutta riippuvuutta ei ole vielä syntynyt. Haitallisesta käytöstä puhutaan, kun annoskoot ylittävät suositukset. Ihminen voi vielä itse säädellä haittakäyttöä, mutta varsinaista turvallista päihteiden käytön rajaa ei ole. Päihderiippuvuuden muodostuminen riippuu päihhteestä ja yksilöstä. Alkoholien riskirajat voidaan määrittää esimerkiksi alla olevan taulukon mukaisesti jakamalla ne naisten ja miesten kohdalla.

Suomessa yksi alkoholiannos vastaa 33 cl keskiolutta, 12 cl mietoa viiniä tai 4 cl väkeviä alkoholijuomia.

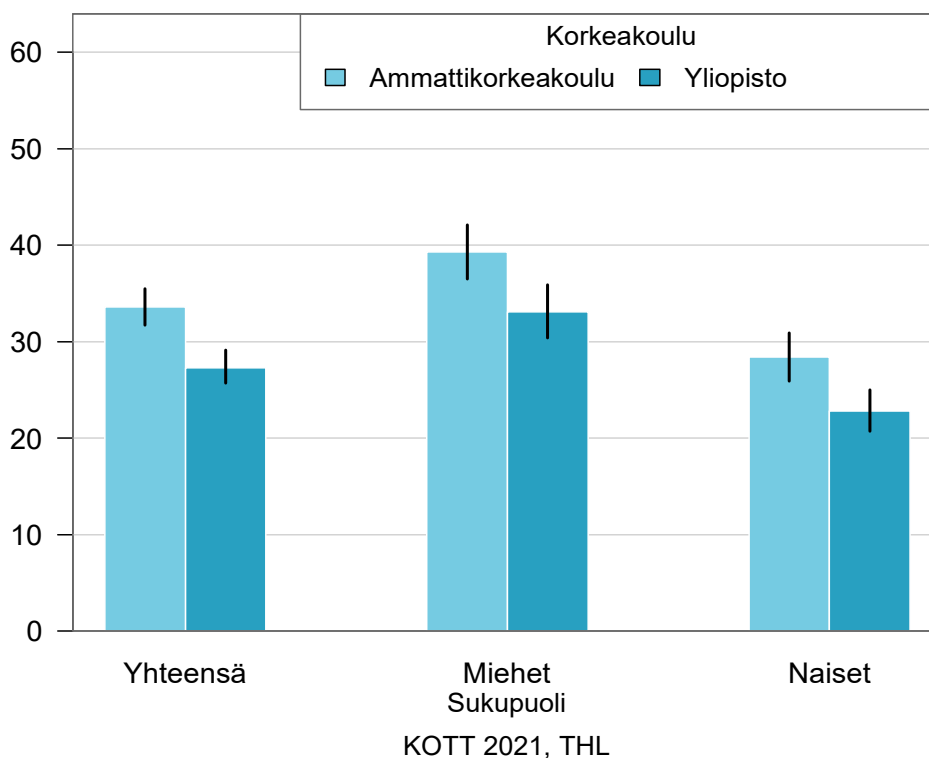
	Naiset	Miehet
<i>Keskimääräisestä kulu- tuksesta aiheutuva riski on vähäinen</i>	0–1 annosta päivässä	0–2 annosta päivässä
<i>Keskimääräisestä kulu- tuksesta aiheutuva riski on kohtalainen</i>	7 annosta viikossa täyttyy	14 annosta viikossa täyttyy
<i>Keskimääräisestä kulu- tuksesta aiheutuva riski on korkea</i>	12–16 annosta viikossa ylittyy	23–24 annosta viikossa ylittyy

Taulukko 1. Alkoholin riskirajat (päihdelinkki, 2021)

Taulukosta 1 voidaan määrittää naisten ja miesten vähäisen, kohtalaisen ja korkean riskin rajat. On kuitenkin hyvä muistaa, että annoskoot ovat vain yksi mittari kertomaan riskikulutuksesta ja aina kun huoli itsensä tai läheisen päihteiden käytöstä syntyy, on hyvä puhua asiasta.

THL:n (KOTT THL, 2024) tutkimus on myös osaltaan tutkinut opiskelijoiden päihteidenkäyttöä. Tutkimuksen tarkoitus on tuottaa monipuolista tietoa opiskelijoiden kokonaisvaltaisesta terveydestä. Kyselyyn vastasivat 18–34-vuotiaat yliopisto- ja ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kysely toteutetaan neljän vuoden välein. Kyselyn tarkoituksena on edistää ja parantaa opiskelijoiden terveyttä ja kehittää palveluja. Sillä saadaan tietoa opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksen yhdessä osassa kartoitettiin mm. korkeakoulun ja yliopiston oppilaiden alkoholia liikaa käyttävien osuutta vuonna 2021. Taulukko 2 kuvaa alkoholia liikaa käyttävien osuutta. Taulukossa 2 on jaettu vastaajat miehiin ja naisiin sekä yhteensä vastauksiin. Vastaajat on jaettu ammattikorkeakoulussa opiskeleviin ja yliopistossa opiskeleviin.

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)

Taulukko 2. Alkoholia liikaa käyttävien osuus (KOTT 2021, THL)

Ammattikorkeakoululaisten vastauksia oli hieman enemmän, mutta suuria eroja vastauksissa ei ole. Ammattikorkeakoulussa opiskelevien miesten liikaa alkoholia käyttävien osuus oli lähes 40 %, naisten vähän alle 30 %. Yliopistossa opiskelevien miesten osuus oli vähän päälle 30 %, kun taas yliopistossa opiskelevien naisten osuus oli vähän yli 20 %. Molempien oppilaitosten tuloksissa miesten osuus oli naisten osuutta suurempi. Luvut ovat molemmissa tapauksissa hälyttäviä ja tarkastelua vaativia.

3.3 Terveys ja ympäristö

KOTT:n mukaan joka kolmas korkeakouluopiskelija oli psyykkisesti kuormittunut eli kärsi ahdistus- ja/tai masennusoireista. Ammattikorkeakouluissa opiskelevista naisista jopa 40 prosenttia kertoi psyykkisestä kuormittuneisuudesta. Joka neljäs opiskeleva nainen ja joka kolmas opiskeleva mies kertoi, ettei tunne kuuluvansa

yhteenkään opiskeluun liittyvään ryhmään. Kokemus opiskeluun liittyvään ryhmään kuulumattomuudesta oli lähes kaksinkertainen 25 vuotta täyttäneillä opiskelijoilla verrattuna heitä nuorempiin opiskelijoihin (THL, 2021).

3.4 Sosiaaliset suhteet ja ryhmäytyminen

Sosiaalisia suhteita lähdetään muodostamaan koulussa ryhmäytymistoiminnan kautta. Ryhmäytymistoimintaa on tarjolla opiskelijatapahtumina, peli-iltoina sekä harrastustoimintana, joka painottuu liikuntaan. Sosiaalisia suhteita muodostetaan myös tutoreiden kautta luokan omana toimintana ja opiskelijat itse muodostavat sosiaalisia suhteita pienryhmissä, joita luokassa muodostuu. Tärkeää olisi jo alussa panostaa koko ryhmään ja siihen, että kaikilla olisi mahdollisuus löytää oma tapansa tutustua ryhmään. Suuri osa toiminnasta painottuu tällä hetkellä paikkoihin ja tapahtumiin, joissa alkoholi on läsnä. Opiskelija voi kokea tällöin ryhmäpainetta alkoholinkäyttöön.

Ryhmäytyminen on tärkeä osa opiskelua. Se voi auttaa tuntemaan olonsa osaksi yhteisöä ja löytämään ystäviä ja verkostoja. Ryhmäytyminen voi tapahtua esim. opiskelijajärjestöjen, harrastusryhmien tai tutoreiden järjestämien luokan keskeisten tapaamisten kautta. Ryhmäytyminen on yleensä positiivinen kokemus, mutta se voi aiheuttaa paineita ja ristiriitaisia ajatuksia ryhmän odotusten ja normien noudattamisessa. Tämä johtaa siihen, että henkilö jää ulkopuoliseksi ryhmästä, koska ryhmän toiminta ei vastaa omia mielenkiinnonkohteita tai arvomaailmaa. Tärkeää olisi miettiä, kuinka kaikki saadaan tuntemaan itsensä osaksi yhteisöä.

Juomisen nautinto ei ole kemiallista, vaan sosiaalista. Juomisella tavoitellaan ensisijassa sosiaalisia emootioita, joita koetaan ja jaetaan yhdessä juovan, oman hyvän porukan kesken. Juomistilanteet ovat paitsi sosiaalisia, myös toiminnallisia. Juominen on ani harvoin yhdessä juovan ryhmän ainoa toiminto. Porukoissa jutellaan, nauretaan, tanssitaan, kierretään kaupungilla tai bilepaikan sisällä, kuunnellaan

musiikkia ja pelataan seurapelejä. Juomisen intensiiviset kokemukset koostuvat tässä mielessä aivan muista seikoista kuin alkoholin psykoaktiivisista vaikutuksista. Juomisen ytimessä on intensiivinen sosiaalinen toiminta (Maunu, 2023). Yksilöiden juomiskäyttäytyminen voi massamitassa muuttua vasta, kun ryypäämällä ryhmäksi juomiseen liittyvät kulttuuriset konventiot, odotukset ja uskomukset ovat muuttuneet, ja virittävä valistus pyrkii toimimaan kulttuurisen muutoksen alullepanijana tai vauhdittajana (Soikkeli ym., 2011).

Tulevaisuuden ehkäisevän päihdetyön on viisainta käyttää voimavaransa tämän sosiaalipsykologisen kokemuksen tukemiseen yksilöiden ja yhteisöjen tasolla. Yhteenkuuluvuuden edellytykset, puitteet ja ainekset luodaan arjessa ja jos ne ovat kunnossa, hauskuus voi virrata ilman viinaakin. Tarve ja motiivit tavoitella yhteenkuuluvuutta ryypäämällä vähenee, jos kokemus on ilmankin luja. Juomisen ja sosiaalisuuden liitto pitää ottaa vakavasti ja nuorille pitää tarjota mahdollisuuksia kokea intensiivistä ja palkitsevaa yhteenkuuluvuutta toisten ihmisten ja ympäröivän maailman kanssa myös ilman päihteitä. Tehokkainta ehkäisevää päihdetyötä ei siis ole itse juomiseen, vaan juomisen motiiveihin vaikuttaminen. Nuorten juomiskäyttäytymistä muutettaessa ei siis kannata tuijottaa liiaksi juomiseen, vaan pyrkiä muuttamaan heidän käyttäytymistään ylipäänsä sellaiseen suuntaan, joka antaa nuorille itselleen mahdollisimman lujia sosiaalisia kokemuksia mahdollisimman vähin päihtein (Maunu Antti, 2012).

Uutena positiivisena ilmiönä on tullut sober curious. Karkeasti ilmiö tarkoittaa tutustumista uteliaasti alkoholittomuuteen. Ilmiö on tullut kyseenalaistamaan juurtuneita juomatottumuksia ja ilmiö on osa suurempaa hyvinvointi-ilmiötä. Termin on keksinyt kirjailija Ruby Warrington ja ilmiöstä on tehty erilaisia blogeja, joissa nuoret osallistuvat tapahtumiin selvinpäin. Mielestämme ilmiö kertoo myös siitä, että osa nuoristakin on kyllästynyt ns. jatkuvaan juomiseen ja haluaa vaihtoehtoja

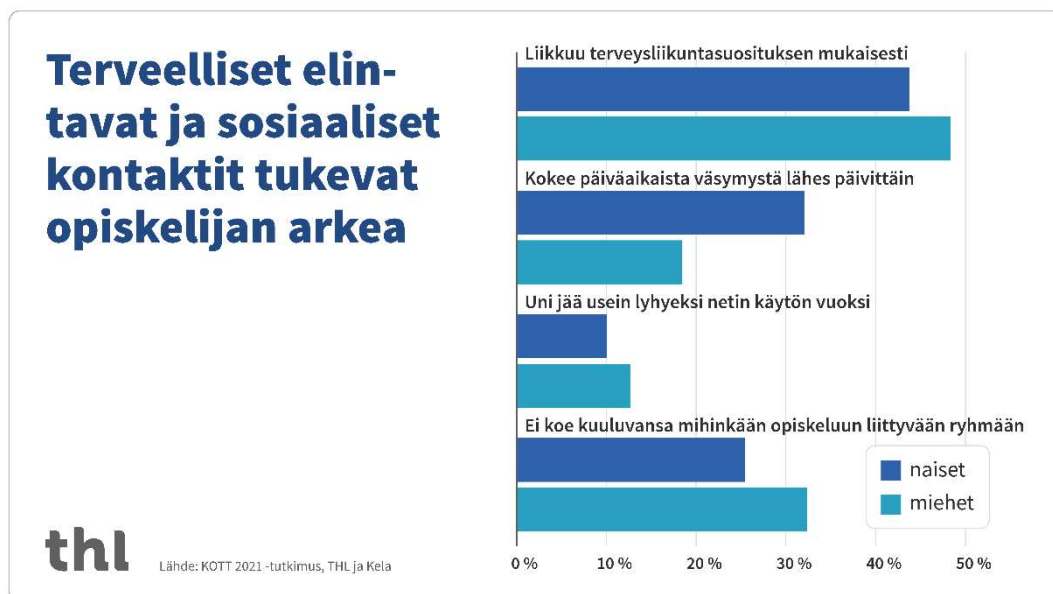
tilalle. Yökerhot ovat tuoneet vaihtoehtoiksi Sober furious -iltoja eli alkoholittomia bileitä. Nämä olisivat yksi vaihtoehto päihteitä sisältävien bileiden rinnalle (YLE, 2021).

3.5 Yksinäisyys

SPR:n yksinäisyysbarometrissa kerrotaan, että yksinäisyyden kokemukset kokonaisuudessaan ovat yleisimpiä 15–24-vuotiailla ja 25–34-vuotiailla kuin sitä vanhemmilla. Usein tai jatkuvasti yksinäisyyttä kokevat erityisesti alle 25-vuotiaat, opiskelijat, pienituloisimmat vastaajat sekä yksinasuvat. Kaikilta vastaajilta kysyttiin, mitä toivottaisiin tehtävän yksinäisyyden helpottamiseksi. Vastaukset olivat moninaisia. Yksi iso teema on erilaisten kohtaamismahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden lisääminen. Eristyneisyyden tunnetta kokivat erityisesti 25–34-vuotiaat sekä sitä nuoremmat, 15–24-vuotiaat vastaajat. Yksinäisyyden, eristäytymisen ja ulkopuolisuuden tunteet näyttävät vaivaavan erityisesti nuoria. Ammattiryhmistä opiskelijat/koululaiset nousevat esiin ryhmänä, joka kokee eristäytyneisyyden ja ulkopuolelle jättämisen tunnetta sekä yksinäisyyttä selvästi muita useammin. Naiset kokevat jokaista edellä mainittua asiaa jonkin verran useammin kuin miehet. Huomioitavaa on myös, että koronarajoitusten poistaminen ei ole vaikuttanut yksinäisyyden vähentymiseen (SPR, 2023).

Nyyti Ry:n webinaarissa kerrottiin, että yhteenkuuluvuuden tarve on yksi perustarpeista. Yksinäisyys on eri asia kuin yksin olo, eli yksinäisyys ei ole ihmisen oma valinta. Webinaarissa tuotiin esiin, että kolmasosa opiskelijoista ei kuulunut kokeensa mihinkään opiskeluryhmään. 70 % yksinäisyyttä kokevista ei ollut hakenut apua yksinäisyyteen. Yksinäisyys on riski hyvinvoinnille ja vaikuttaa opiskelukykyyn ja jaksamiseen. Yksinäisyys vaikuttaa koettuun terveyteen, masentuneisuuteen ja opintoihin sitoutumiseen sekä nostaa riskiä opintojen keskeyttämiseen (Nyyti Ry, 2023).

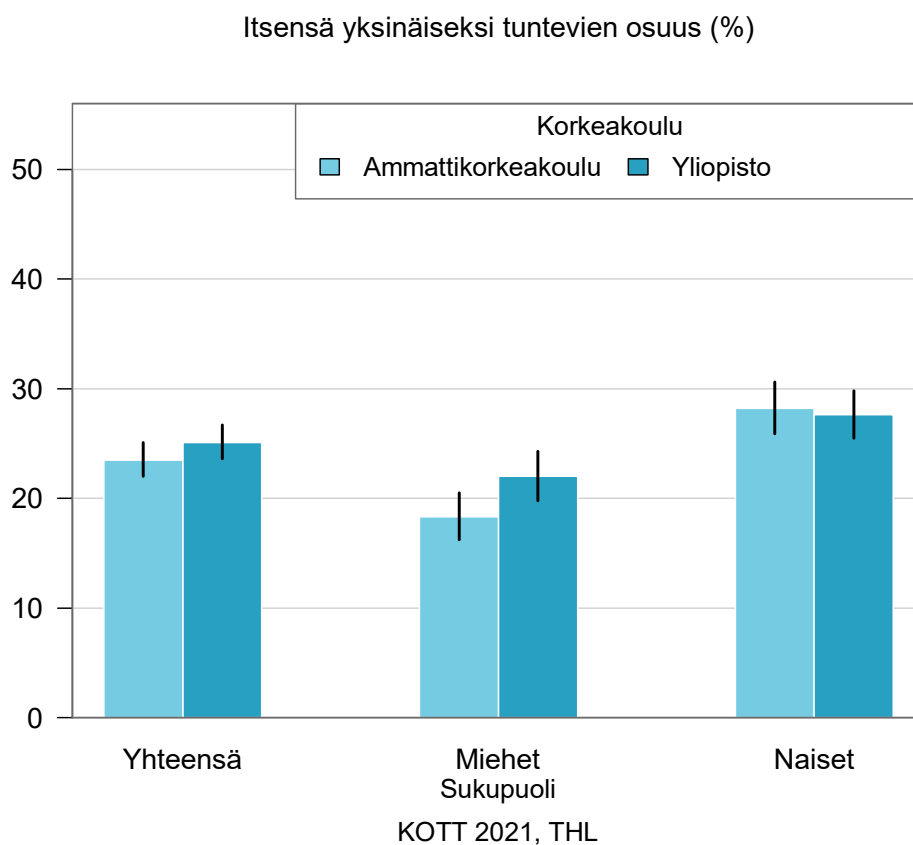
THL:n tutkimuksessa (KOTT, 2021) tarkasteltiin terveellisten elintapojen ja sosiaalisten kontaktien vaikutusta opiskelijan arkeen. Vastajat jaoteltiin naisiin ja miehiin. Vastaukset esitettiin prosentteina.

Taulukko 3. Terveelliset elintavat ja sosiaaliset kontaktit tukevat opiskelijan arkea (KOTT 2021, THL)

Vastaajista yli 40 % liikkui terveystieteiden suositusten mukaisesti. Vastaajien sukupuolella ei ollut tässä kohtaa juurikaan eroa, miehet liikkivat vähän enemmän, kuin naiset. Päiväaikaista väsymystä koki lähes päivittäin vähän alle 20 % miehistä ja yli 30 % naisista. Naiset kokivat siis selkeästi useimmin päivittäistä väsymystä, kuin miehet. Miesten ja naisten unen vähäisyys netin käytön seurauksena jakautui suhteellisen tasaisesti, mutta miehillä vaikutus oli hieman suurempi. Kummankin vastaukset olivat 10 %:n luokkaa. Naisista 25 % eli neljännes kertoi, että ei koe kuuluvansa mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään. Miehiä osuus oli yli 30 %. Miehet kokivat siis hieman naisia useammin, etteivät kuulu mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään. Tärkeää olisi, että jokainen kokisi olevansa osa opiskeluyhteisöä ja tähän olisi hyvä tarttua ja miettiä, kuinka jokainen saataisiin tuntemaan olevansa osa opiskeluyhteisöä. Täten on tärkeää kartoittaa, miksi näin moni kokee ulkopuolisuutta.

KOTT- tutkimuksessa kartoitettiin myös yksinäiseksi itsensä tuntevien osuutta. Vastaajat oli jaettu miehiin ja naisiin sekä oppilaitoksen mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoihin ja yliopisto-opiskelijoihin.

Taulukko 4. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (KOTT, 2021)

Vastaajat olivat jakautuneet suhteellisen tasaisesti oppilaitoksen suhteen, vastaajista vähän isompi osa opiskeli yliopistossa. Ammattikorkeakoulussa opiskelevista miehistä alle 20 % kertoi olevansa yksinäinen ja naisten osuus ammattikorkeakoulussa oli alle 30 %. Yliopistossa opiskelevista miehistä yli 20 % kokee yksinäisyyttä, kun taas naisten osuus oli vähän alle 30 %. Molempien oppilaitosten vastauksissa naisten osuus on suurempi. Molempien osuus on silti huolestuttava ja onkin hyvä pohtia tulosten syytä ja sitä, miten voisimme vaikuttaa siihen, että näin moni ei tuntisi yksinäisyyttä.

3.6 Geenien vaikutus alkoholiriippuvuuteen

Alkoholiriippuvuuden tiedetään esiintyvän usein suvuittain, mikä viittaa sen perinnölliseen taustaan. Väestötutkimuksissa perinnöllinen tausta on toistuvasti osoitettu. Yksilön vanhemmilta perimät geenit selittävät noin puolet sairastumisriskistä. Vaikka perimä vaikuttaa riippuvuuteen, ei ole olemassa yksittäistä alkoholiriippuvuuden geeniä, joka tuottaisi sairauden ilman ympäristötekijöitä. Siksi puhutaan geneistä, joiden yhdistelmä lisää riskiä altistavissa olosuhteissa (Päihdelinkki, 2017).

4 OPISKELUAIKAISEN PÄIHDEKULTTUURIN VAIKUTUS PÄIHTEIDEN KÄYTTÖÖN TYÖIKÄISENÄ. MITÄ TIEDÄMME JO AIHEESTA?

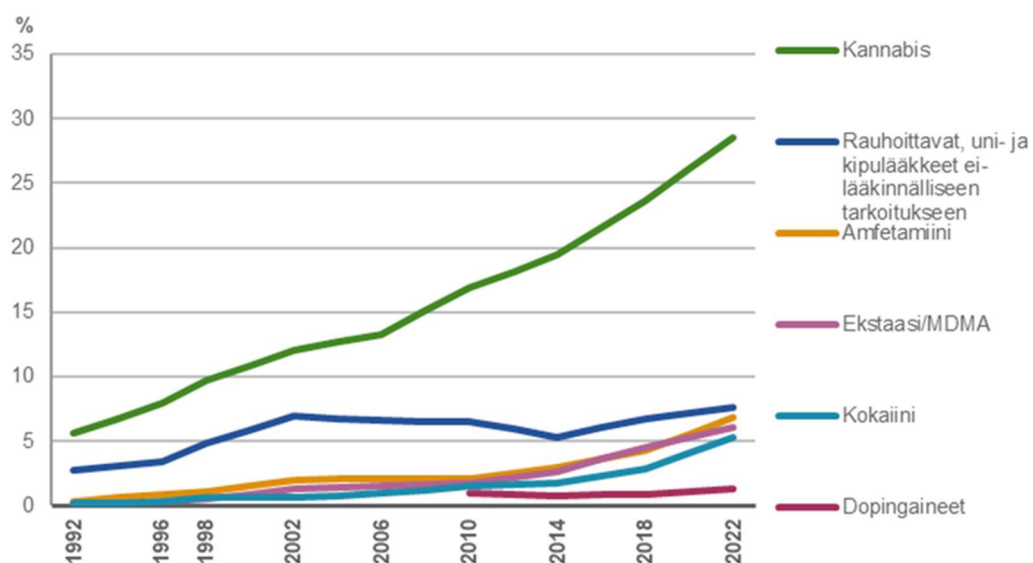
Päihteistä ja asenteista päihteisiin on tehty mm. tilastointia (THL) ja erilaisia ammattikorkeakoulun opiskelijoiden terveystutkimuksia (YTHS). Myös hankkeita ammattikorkeakoulun opiskelijoiden päihteidenkäytöstä löytyy (KUPLA-hanke).

4.1 THL:n tilastot

Yhä useampi 15–69-vuotias suomalainen on joskus elämänsä aikana kokeillut jotain huumetta ja nuorista 25–34-vuotiaista aikuisista lähes puolet on kokeillut huumeita, ikäryhmän miehistä yli puolet. Yli puolet suomalaisista ei rankaisisi kannabiksen käytöstä ja 29 % olisi valmis luopumaan kaikkien huumeiden käytön rangaistavuudesta. Huumeiden käyttöhuoneiden kannatus on noussut niin, että selvä enemmistö (65 %) hyväksyy ne. Neljä viidestä on sitä mieltä, että kannabista tulisi saada laillisesti lääkekäyttöön (THL, 2023).

Kannabiksesta on puhuttu paljon viime aikoina ja aihe jakaa vahvasti mielipiteitä. Yksi vasta-argumentti on verotulot, jotka menevät nyt hukkaan. Toinen näkemys on psykoosiriski, joka on riskinä jo ensimmäisillä käyttökerroilla. Aihe jakaa mielipiteitä sosiaalialan henkilökunnankin parissa. Käyttö on joka tapauksessa lisääntynyt ja olisi myös hyvä pohtia, mitä se tuo tullessaan ja millä tavalla se näkyy esim. opiskelukulttuurissa.

THL:n (2023) julkaisemassa taulukossa esitetään kannabista tai muita aineita joskus elämänsä aikana kokeilleiden tai käyttäneiden osuus 15–69-vuotiaassa suomalaisväestössä. Taulukko on vuosilta 1992–2022 ja tulokset esitetään prosentteina. Kuviossa 1 tuomme esiin kannabista, rauhoittavia aineita, amfetamiinia, ekstaasia, kokaiinia ja dopingaineita joskus elämänsä aikana kokeneet.

Kuvio 1. Kannabista kokeilleet (THL. 2023)

Kuviosta 1 voi päätellä, että muiden, kuin kannabiksen kohdalla on käyttö ollut aika tasaista. Kasvua on kuitenkin ollut mm. amfetamiinin, ekstaasin ja kokaiinin kohdalla n. 6 %:n luokkaa. Kannabis poikkeaa huomattavasti kuviossa, koska sen käytön kohdalla on tapahtunut hyvin huolestuttava muutos ylöspäin. Vielä 1992 kannabista kertoi käyttävänsä 6 %, kun taas vuonna 2022 luku on jo 28 %. Kasvuikäyrä on huolestuttava, ja kasvun syitä olisi tärkeää tutkia laajemmin.

4.2 Kupla hanke

EHYT-kupla on hanke, jonka tarkoituksena on tarjota turvallisia tapahtumakokemuksia festivaaleille, klubeille ja muihin vastaaviin tapahtumiin. Hanke on kehitetty EHYT Ry:n ja Helsingin kaupungin yhteistyönä vastaamaan alkoholinkäytön ja sen aiheuttamien haittojen kasvaviin haasteisiin nuorten keskuudessa.

EHYT-kupla-hanke tarjoaa tapahtumajärjestäjille mahdollisuuden luoda erillisiä alueita, joissa vältetään alkoholin ja muiden päihteiden käyttöä. Alueilla (kuplissa) voi olla erilaisia aktiviteetteja, kuten musiikkiesityksiä, elokuvanäytöksiä, liikuntatunteja ja erilaisia työpajoja.

EHYT-kupla-hanke on suunnattu erityisesti nuorille, ja se pyrkii tarjoamaan vaihtoehtoja alkoholille ja muille päihteille sekä tukemaan terveellisiä elämäntapoja ja hyvinvointia. Hanke on saanut positiivista palautetta tapahtuman järjestäjiltä ja osallistujilta, ja sen toiminta on laajentunut useille paikkakunnille ympäri Suomea. Tällaista tapahtumamallia voisi hyödyntää ammattikorkeakoulussa.

EHYT-hankkeessa on tarkoitus edistää päihteettömyyttä ja hyvinvointia ammattikorkeakouluissa. Hankkeessa tarjotaan koulutusta ja tukea ammattikorkeakouluille päihteettömyyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi opiskelijoiden parissa.

EHYT-hankkeen tavoitteena on lisätä tietoisuutta päihteiden käytön riskeistä ja vaikutuksista sekä tukea opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä. Hankkeessa tarjotaan koulutusta opiskelijoille, opettajille ja henkilökunnalle sekä tehdään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa päihteettömän kulttuurin luomiseksi.

Hanke tarjoaa tietoa ja tukea päihdeongelmien ehkäisyyn ja hoitoon. Hanke edistää päihteettömyyttä myös juhla- ja tapahtumakulttuurissa, sekä kehittää päihteettömiä vapaa-ajan aktiviteetteja. Kaiken kaikkiaan EHYT hanke pyrkii luomaan terveellisen, turvallisen ja päihteettömän oppimisympäristön ammattikorkeakouluissa (EHYT Ry, 2020).

4.3 YTHS

YTHS eli opiskeluterveydenhuolto on Suomen opiskelijoiden terveydenhuoltojärjestelmä, joka tarjoaa opiskelijoille maksutonta terveydenhuoltopalvelua. YTHS:n tehtävänä on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä.

Yksi YTHS:n tärkeimmistä työkaluista opiskelijoiden terveyden edistämiseksi on opiskelijoiden terveystarkastus. Terveystarkastus on laaja kyselylomake, joka lähetetään sähköpostitse YTHS:n asiakkaille noin joka toinen vuosi. Kysely sisältää kysymyksiä opiskelijan terveydentilasta, elintavoista, opiskelukykyä ja sosiaalisista suhteista.

Opiskelijoiden terveystarkastuksen avulla YTHS pyrkii saamaan kokonaisvaltaisen kuvan opiskelijoiden terveydentilasta ja hyvinvoinnista. Kyselyllä pyritään tunnistamaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä haasteita ja tarpeita. Lisäksi sen avulla kehitetään terveydenhuollon palveluita vastaamaan paremmin opiskelijoiden tarpeita.

Opiskelijoiden terveystarkastus on vapaaehtoinen. Vastaaminen on tärkeää opiskelijoiden terveydenhuollon kehittämisen kannalta. Kyselyn avulla opiskelijat voivat saada tärkeää tietoa omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan sekä tarvittaessa tukea ja ohjausta terveyteen liittyvissä seikoissa (YTHS, 2021).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Aihe valittiin jo opiskelujen alussa ja idea esiteltiin opinnäytetyön ohjaajalle. Lähdimme tutkimaan, mitä aiheesta jo tiedetään. Huomasimme, että aiheesta löytyi jonkin verran tietoa, mutta päihteiden vaikutusta ryhmäytymiseen ei juurikaan ollut tutkittu. Päätimme tehdä aiheesta laadullisen tutkimuksen. Tutkimussuunnitelma laadittiin tammikuussa 2024 ja kysymykset lähetettiin opiskelijoille toukokuussa 2024. Aineisto analysoitiin, kun olimme saaneet opiskelijoiden ja opettajien vastaukset. Alustava aikataulu analyysiin oli elokuussa 2024. Tutkimusraportti kirjoitettiin aineistosta nousevan tiedon perusteella elokuussa 2024. Opinnäytetyö esitetään Vaasan ammattikorkeakoulussa viimeistään toukokuussa 2025.

5.1 Kohderyhmä

Kyselylomakkeilla lähdettiin tavoittamaan ammattikorkeakoulun ja yliopiston opiskelijoita ja opettajia. Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla ammattikorkeakoulussa opiskelevien opiskelijoiden ja opettajien vastauksista. Vastaaminen oli vapaaehtoista ja anonyymia.

5.2 Aineiston keräys ja analysointi

Teimme laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen. Kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus on empiiristä eli aina aineistoihin ja analyyseihin perustuvaa (Juhila, 2023).

Aihe oli hyvin laaja, joten rajasimme sen ammattikorkeakoulun ja yliopiston opiskelijoihin sekä opettajiin ja heidän kokemuksiinsa. Liitimme tueksi tilastollista tietoa sekä ajankohtaista uutisointia aiheesta. Kysyimme nykyisiltä opiskelijoilta, kuinka opiskelijakulttuuri oli vaikuttanut heihin. Kartoitimme, olivatko opiskelijat kokeneet ryhmäpainetta juomisen suhteen. Kysyimme opettajien mielipiteitä ammattikorkeakoulun opiskelijakulttuurista. Lähdimme ajatuksesta, että saisimme

vastauksia mahdollisimman monista korkeakouluista, jolloin tutkimus ei lähde leimaamaan tiettyä oppilaitosta. Halusimme tutkia ilmiötä maanlaajuisesti. Vastajille kerrottiin, että vastaaminen tapahtuu anonymisti ja on vapaaehtoista.

Aineisto analysoitiin käyttäen teemoittelua eli jäsentelimme aineiston teemoihin nostaten esiin tutkimusongelman kannalta olennaiset teemat. Tutkimusaineiston keräämisen jälkeen tarkastettiin sisältö. Aineisto puhtaaksikirjoitettiin eli litteroitiin. Aineisto käytiin läpi moneen kertaan ja tarkasteltiin aineistosta useasti esille nousevia asioita ja samankaltaisuuksia (Vuori, 2023).

5.3 Eettiset kysymykset

Suomessa tieteenaloilla tutkijaa ohjaavat yleiset eettiset periaatteet. Tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavan ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta. Tutkija kunnioittaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä luonnon monimutkaisuutta. Tutkija toteuttaa tutkimuksensa siten, että tutkimuksessa oleville ihmisille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille ei aiheudu haittaa (Tenk, 2019). Tutkimuskysymyksiin osallistuminen on vapaaehtoista.

Ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa eettisyys on konkreettista. Käytännössä se punnitaan tutkittavia kohdatessa ja lopulta kirjoittaessa heistä tutkimustuloksia. Tärkeää on, miten tutkijat toimivat ja tekevät ratkaisuja eri tilanteissa (Vakimo 2010; Guillemin & Gillam 2004).

Oppilaitosten tarkoituksena on tarjota työelämään terveitä ja hyvinvoivia valmistuneita opiskelijoita. Päihteiden käyttö voi kuitenkin aiheuttaa terveysriskejä, kuten riippuvuutta, vieroitusoireita ja psykologisia ongelmia. Tutkimuksissa kolmasosa tunsi, ettei kuulu mihinkään ryhmään. Määrä on suuri ja siksi on tärkeää tarkastella, mitkä asiat vaikuttavat siihen. Oppilaitosten tulisi suojata opiskelijoita ja huolehtia heidän hyvinvoinnistaan. Tällä hetkellä jokaisessa koulussa ei ole säännöllisiä terveystutkimuksia, vaan niihin hakeudutaan omatoimisesti. Olisi hyvä

mieltä, voisivatko säännölliset terveystarkastukset olla tukena ennaltaehkäisevästi.

Sosiaalialan eettisiin velvollisuuksiin kuuluu myös työntekijän huolen pitäminen itsestään ja työkyvystään. Työn haasteet ja työntekijän voimavarat ovat tasapainossa, kun työ ja vapaa-aika tukevat toisiaan. Vapaa-aikaa kuvataan ratkaisevaksi työssäjaksamisen kannalta. Sosiaalialan ammattihenkilön on tunnistettava jaksamisen rajansa ja haettava apua ajoissa, ettei työn laatu huonone. Työnhyvinvointi vaikuttaa ammattihenkilön lisäksi asiakkaaseen (Talentia, 2022).

5.4 Opinnäytetyön raportointi

Aineisto raportoitiin tekemällä vastauksista tutkimusraportti. Aineisto koottiin eri aiheittain ja niissä tuotiin esiin tutkittu tieto, opiskelijoiden kokemukset sekä opettajien mielipiteet. Raportti esitettiin opinnäytetyössä, jossa tuotiin esiin tavoitteet sekä kerrottiin aineiston keruusta ja menetelmistä. Lopussa kerrotaan tutkimuksen tulokset, esille tulleet asiat ja johtopäätökset tutkimuksesta.

6 AINEISTON ANALYYSI, OPISKELIJOIDEN VASTAUKSET

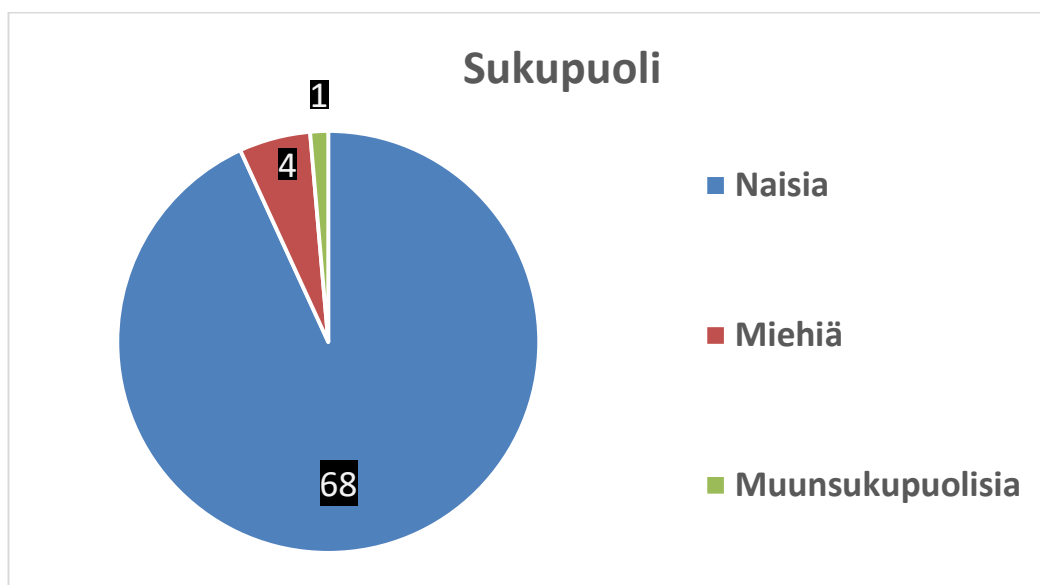
Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka opiskeluaikainen päihdekulttuuri vaikuttaa opiskelijan opintoihin ja terveyteen. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää päihteiden roolia osana opiskelijoiden ryhmäytymistä ja vaikuttiko päihteitä sisältävä opiskelukulttuuri niihin opiskelijoihin, jotka eivät halunneet osallistua päihteitä sisältäviin tapahtumiin. Tässä luvussa tarkastelemme opiskelijoiden kyselylomakkeen (Liite 1) vastauksia. Kysymykset ja vastaukset esitetään aihepiireittäin.

6.1 Opiskelijoiden taustatiedot

Opiskelijoiden kyselylomakkeiden alussa kartoitettiin kyselyn kannalta tarpeellisia taustatietoja. Vastaajille annettiin valmiit vaihtoehdot. Osa kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä. Vastaaminen oli vapaaehtoista ja anonymia.

6.1.1 Opiskelijoiden sukupuoli

Opiskelijoiden ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin vastaajien sukupuolijakauma. (ks. kuvio 2). Vastaajia oli 73 kappaletta.

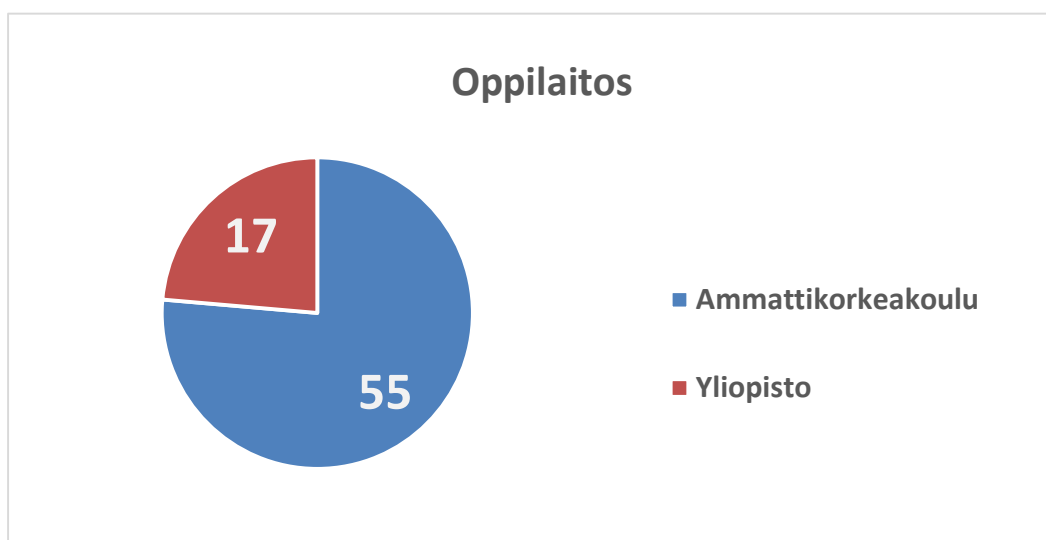

Kuvio 2. Sukupuolijakauma (vastaajat)

Opiskelijoista 68 kappaletta oli naisia. Miehiä vastasi 4 kappaletta ja 1 vastaajista oli muunsukupuolinen. Suurin osa (94 %) vastaajista oli siis naisia.

6.1.2 Opiskelijoiden oppilaitos

Opiskelijoilta kysyttiin, missä oppilaitoksessa he opiskelevat. (ks. kuvio 3). Vastauksia tuli 72 kappaletta.

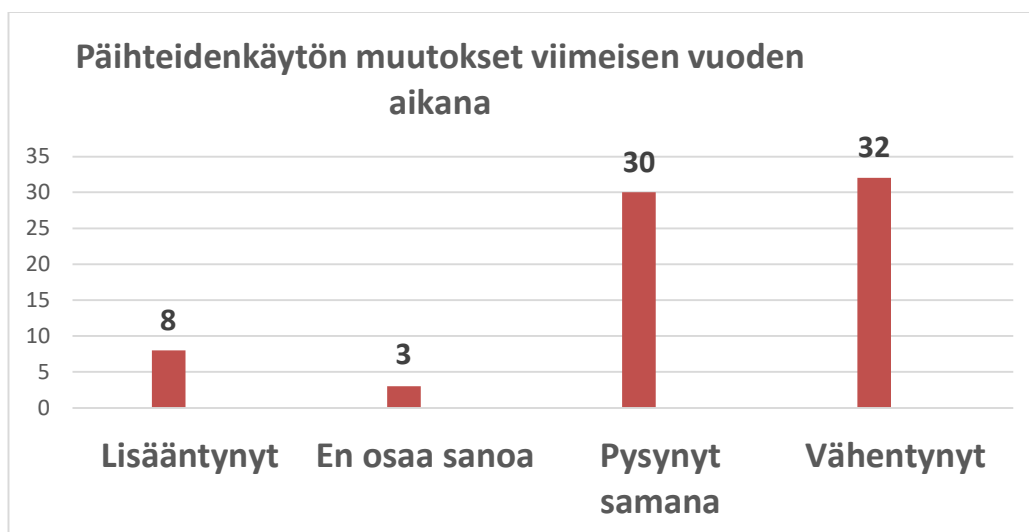

Kuvio 3. Oppilaitos (vastaajat)

Opiskelijoista 55 vastaajaa oli ammattikorkeakoulusta ja 17 vastaajaa oli yliopistosta. Kuvioista ilmenee, että vastaajista suuri osa opiskeli ammattikorkeakoulussa.

6.2 Opiskelijoiden päihteiden käytön muutokset opiskeluaikana

Opiskelijoilta kysyttiin, onko päihteiden käyttö muuttunut viimeisen vuoden aikana? (ks. kuvio 4). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

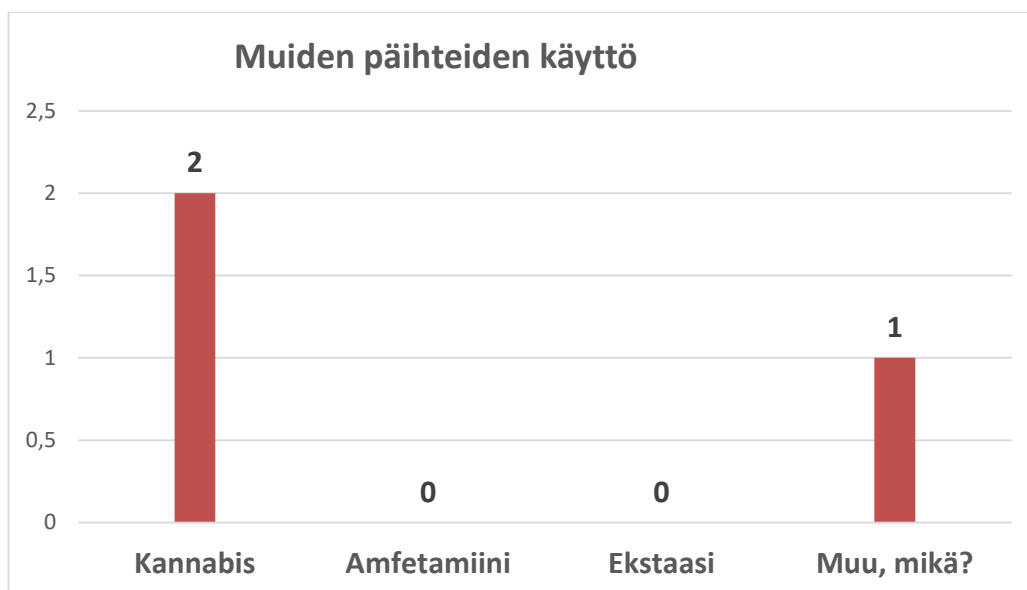
Kuvio 4. Päihteiden käytön muuttuminen opiskeluaikana (vastaukset)

Vastaajista 8 kertoi päihteiden käytön lisääntyneen, 30 kertoi sen pysyneen samana, 32 kertoi sen vähentyneen ja 3 kappaletta ei osannut vastata. Valtaosa opiskelijoista koki, että heidän päihteiden käytössään ei ole tapahtunut muutosta, vaan päihteiden käyttö olisi jopa vähentynyt opiskeluaikana. Kuitenkin 11 % opiskelijoista kertoi heidän päihteiden käyttönsä lisääntyneen opiskeluaikana, mikä on huolestuttava signaali.

6.3 Opiskelijoiden alkoholinkulutus

Opiskelijoilta kysyttiin, kuinka usein he juovat alkoholijuomia. (ks. kuvio 5). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

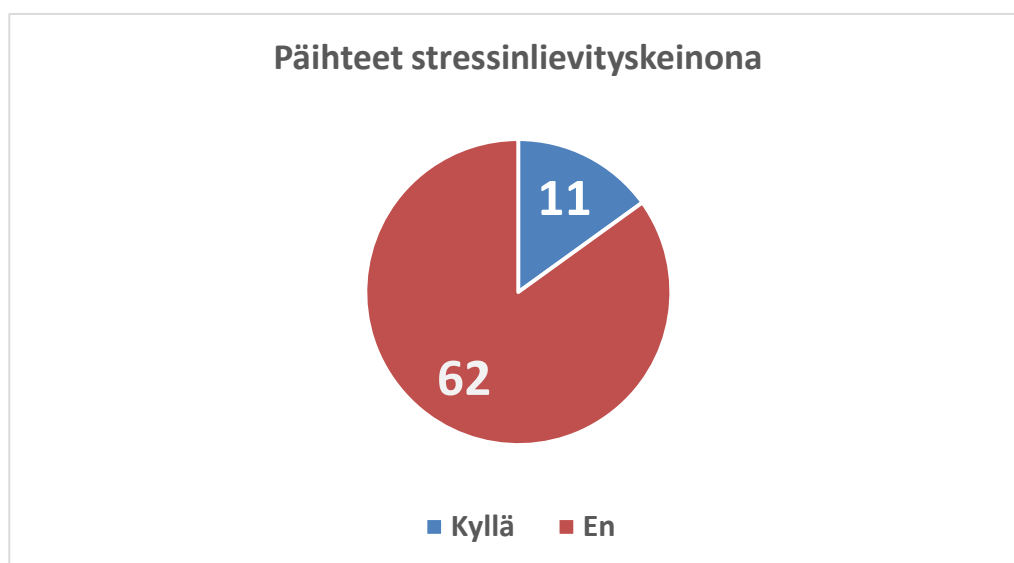

Kuvio 6. Muiden päihteiden käyttö (vastaukset)

Vastaajista 2 käytti kannabista ja 1 vastaajista vastasi, ettei käytä päihteitä ollenkaan. Vain 2 % vastaajista käytti muita päihteitä kuin alkoholia, mikä on hyvin pieni prosentti vastaajista.

6.4 Päihteet stressin lievityskkeinoina

Tutkimuksessa kartoitettiin, käyttävätkö opiskelijat päihteitä stressin lievityskkeinoina (ks. kuvio 7). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

Kuvio 7. Päihteet stressin lievityskkeinona (vastaukset)

11 henkilöä vastasi käyttävänsä päihteitä stressin lievityskeinona, ja 62 vastasi, ettei käytä päihteitä stressin lievityskeinona.

6.5 Päihteiden vaikutus koulunkäyntiin

Tutkimuksessa kysyttiin, ovatko opiskelijat jättäneet koulutunteja väliin päihteidenkäytön seurauksena. (ks. kuvio 8). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

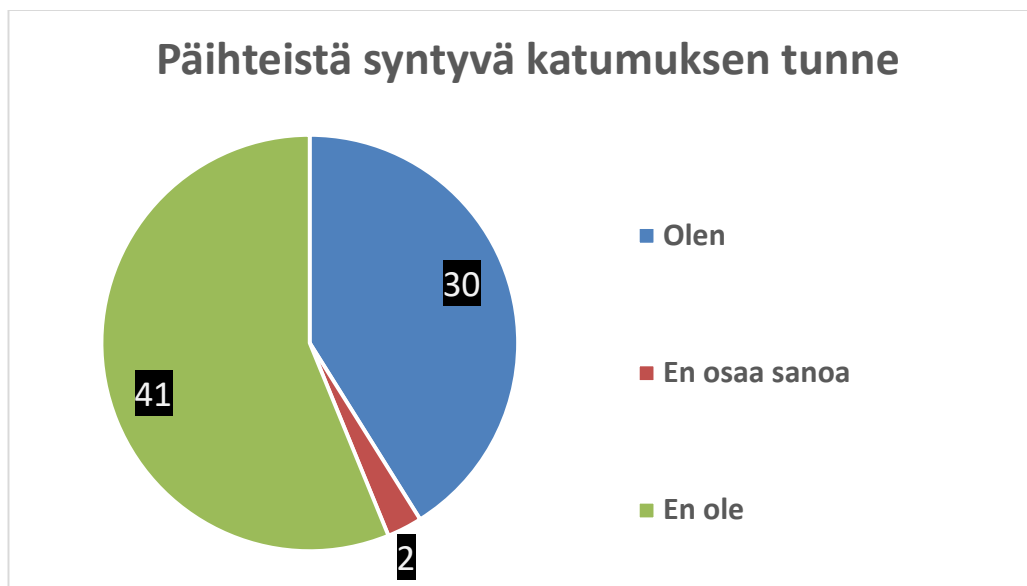

Kuvio 8. Poissaolot päihteidenkäytön seurauksena (vastaukset)

Vastaajista 55 henkilöä ei ollut jättänyt tunteja väliin päihteidenkäytön seurauksena, ja 18 vastasi, että on jättänyt tunteja väliin päihteidenkäytön seurauksena.

6.6 Katumuksen tunne päihteidenkäytön jälkeen

Tutkimuksessa kysyttiin, olivatko opiskelijat tunteneet katumusta päihteiden käytön jälkeen (ks. kuvio 9). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

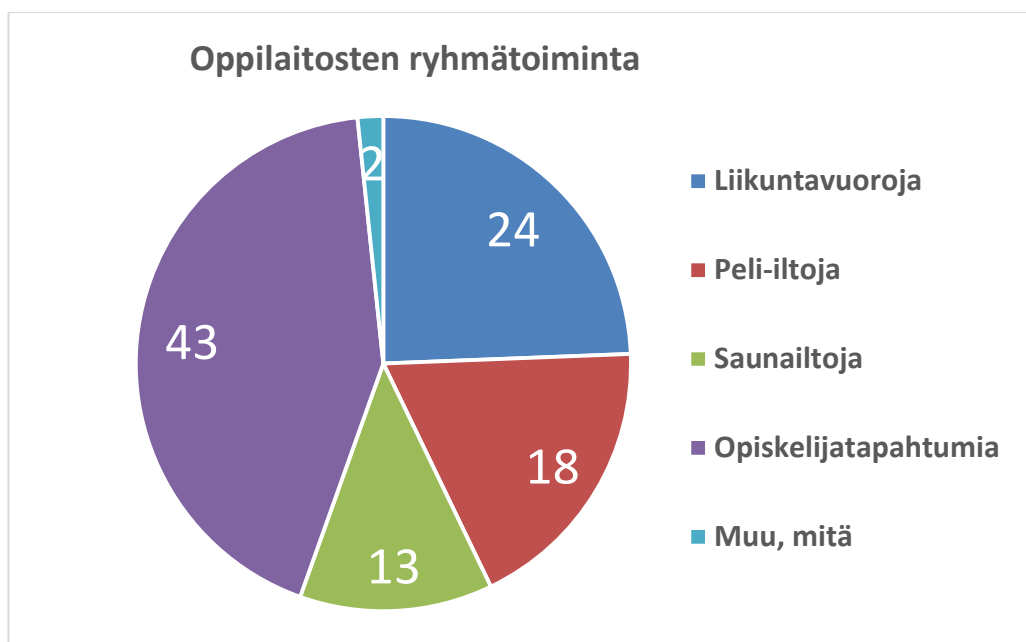

Kuvio 9. Päihteistä syntyvä katumuksen tunne (vastaukset)

Vastaajista 41 henkilöä kertoi, että on tuntenut katumusta päihteidenkäytön jälkeen, 2 ei osannut sanoa, ja 30 ei ole tuntenut katumusta päihteidenkäytön jälkeen. Se, että jopa 40 % vastaajista oli kokenut katumusta päihteiden käytöstä, voi olla signaali päihteiden käyttöön liittyvistä ongelmista.

6.7 Oppilaitosten ryhmätoiminnot

Tutkimuksessa kysyttiin, millaista ryhmätoimintaa oppilaitokset järjestävät. Opiskelijat saivat valita valmiista vaihtoehdoista. (ks. kuvio 10). Opiskelijat mainitsivat 119 ryhmätoimintaa.

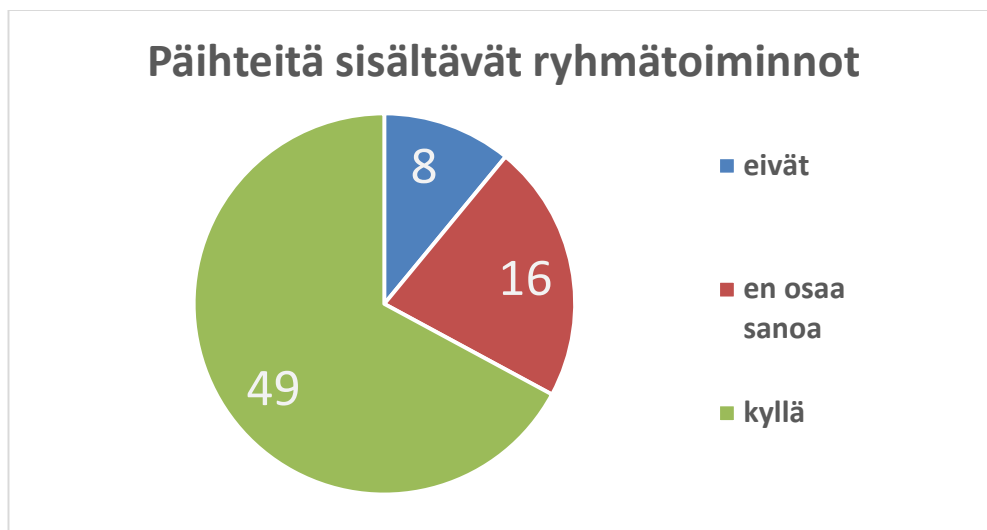

Kuvio 10. Oppilaitosten ryhmätoiminta (vastaukset)

Osa vastaajista mainitsi useamman ryhmätoiminnon. Liikuntavuorot mainittiin 29 kertaa, peli-illat 22 kertaa, saunaillat 15 kertaa ja opiskelijatapahtumat 51 kertaa. Muu mikä? – vastauksia oli 2, joista toinen vastaaja ei osannut mainita, mitä ohjelmaa oppilaitos tarjoaa ja toinen kertoi oppilaitoksensa järjestävän leffailtoja. Yleisimpänä ryhmätoimintana mainittiin siis opiskelijatapahtumat (43 % vastauksista).

6.7.1 Päihteitä sisältävät edellä mainitut ryhmätoiminnot

Tutkimuksessa kysyttiin, sisältävätkö edellä mainitut ryhmätoiminnot päihteitä (ks. kuvio 11). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

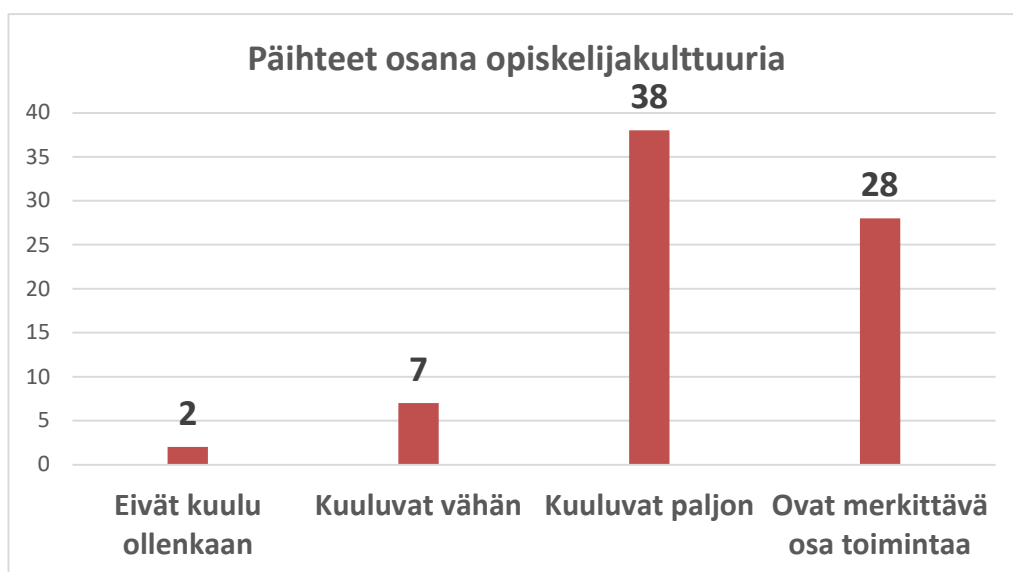

Kuvio 11. Päihteitä sisältävät ryhmätoiminnot (vastaukset)

Opiskelijoista 8 vastasi, että ryhmätoiminnot eivät sisällä päihteitä. 49 opiskelijaa vastasi, että ryhmätoiminnot sisältävät päihteitä, ja 8 ei osannut sanoa. Päihteitä sisältäviä ryhmätoimintoja on lähes puolet toiminnoista, vain 11 % vastasi, että ryhmätoiminnot eivät sisällä päihteitä, mikä on huolestuttavan pieni määrä.

6.8 Päihteet ja opiskelijakulttuuri

Tutkimuksessa kysyttiin, kuuluvatko päihteet opiskelijoiden mielestä osaksi opiskelijakulttuuria. (ks. kuvio 12). Vastauksia tuli 75 kappaletta.

Kuvio 12. Päihteet osana opiskelijakulttuuria (vastaukset)

2 henkilöä vastasi, että eivät kuulu ollenkaan, 7 vastasi, että kuuluvat vähän, 38 vastasi, että kuuluvat paljon, ja 28 vastasi, että päihteet ovat merkittävä osa toimintaa. Vastaajista 97 % kertoi siis päihteiden kuuluvan osaksi opiskelijatapahtumia, joka viittaa siihen, että päihteidenkäyttö on jo opiskelijakulttuurin normi.

6.9 Kiinnostus päihteettömiin tapahtumiin

Opiskelijoilta kartoitettiin, olisivatko he kiinnostuneita päihteettömistä tapahtumista. (ks. kuvio 13). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

Kuvio 13. Kiinnostus päihteettömiin tapahtumiin (vastaukset)

52 vastasi, että olisi kiinnostunut päihteettömistä tapahtumista, 16 vastasi, että ei osannut sanoa, ja 5 vastasi, että ei olisi kiinnostunut päihteettömistä tapahtumista. Suurin osa (71 %) opiskelijoista olisi siis kiinnostunut päihteettömistä tapahtumista.

6.9.1 Opiskelijoiden toiveita päihteettömistä ryhmätoiminnoista

Tutkimuksessa kysyttiin, millaisista päihteettömistä ryhmätoiminnoista opiskelijat olisivat kiinnostuneita. Vastauksissa toivottiin samanlaista toimintaa, kuin nytkin, mutta ilman päihteitä.

” Kaikki mitä nytkin mutta alkoholi ei olisi pääasia. Olisi enemmän, joissa suositellaan olla ilman päihteitä”

” Kaikki mitä nytkin mutta alkoholi ei olisi pääasia. Olisi enemmän, joissa suositellaan olla ilman päihteitä”

Vastauksissa toivottiin muutakin kuin päihteidenkäyttöä sisältävää toimintaa esim. taidetta sisältävää tai luovaa toimintaa.

” Olisi nyt tarjonnassa edes jotain. Jo toiset opinnot menossa ja jälleen jää ulkopuolelle, kun ryyppäminen ei kiinnosta.”

” Oikeastaan mistä vaan mistä ei saa juomistapahtumaa. Onhan juominen aina itselle vapaaehtoista, mutta jos muut juovat (paljon), se häiritsee kaikkia.”

”Samoja tapahtumia, joita nytkin järjestetään, mutta alkoholittomana. Myös esim. taide ja luovuus painotteisia tapahtumia.”

Useissa vastauksissa toivottiin peli- / saunailtoja sekä liikunnallista toimintaa.

” Liikunta, yhdessä tekeminen”

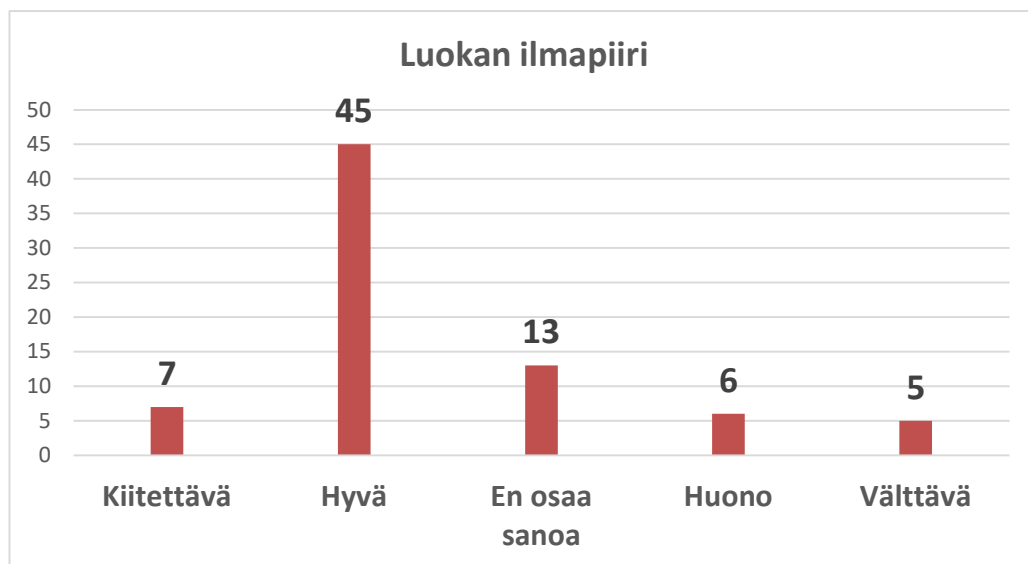
” Luokan yhteinen tekeminen, esim. leffaillat, yhteistä tekemistä jossain muualla kuin baarissa, esim. Pihapelejä”

Monet olivat kiinnostuneita mm. päihteettömistä opiskelijatapahtumista, kuten Sober curious- tapahtumista.

” Yksi paikallinen ainejärjestö piti sober curious-illan baarissa, siellä oli sille illalle suunniteltuja erikoismocktaileja tarjolla opiskelijahinnoin!”

6.10 Luokan ilmapiiri

Pyysimme opiskelijoita arvioimaan luokan ilmapiiriä (ks. kuvio 14). Vastauksia tuli 76 kappaletta.

Kuvio 14. Luokan ilmapiiri (vastaukset)

Kiitettävän arvosanan luokan ilmapiiristä antoi 7 vastaajista. Hyväksi ilmapiiriä kuvaili 45 vastaajista. 13 ei osannut sanoa, ja 6 vastaajan mukaan luokan ilmapiiri oli huono. Opiskelijoista 5 kuvaili ilmapiiriä välttävänä.

6.11 Ryhmäytymiseen vaikuttaneet tekijät

Tutkimuksessa kysyttiin, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet ryhmäytymiseen. Vastaukset jaoteltiin teemoittain. Ryhmäytymiseen vaikuttavina tekijöinä mainittiin

mm. opiskelijatapahtumat, ryhmämuoto, ryhmätyöt ja koulu, korona ja henkilökemiat.

Opiskelijatapahtumat ja niihin osallistuminen. Moni kertoi, että porukkaan on vaikeaa päästä mukaan, jos ei juo. Usea vastaaja koki jääneensä ulkopuolelle ryhmää, koska ei käyttänyt päihteitä.

” Osa käy bilettäys ja osa ei. Vaikea päästä porukkaan, jos ei käy bileissä.”

” Itse koen pudonneeni heti porukasta vähän pois. Orientaatio viikolla muodostui jo tiiviit porukat. En itse jaksanut lähteä orientaatioviikolla enää illanviettoihin, kun päivät olivat raskaita. Lisäksi opiskelen monimuotona ja vasta jälkeensä muutin opiskelupaikkakunnalleni. Täällä asuvat luokkalaiset ovat ehtineet jo saada kaveriporukat rakennettua.”

” Huonosti ryhmäytetty. Liikaa toisten ulkopuolelle jättämistä. Erityisesti ulkopuolelle jää ne, jotka ei käytä alkoholia/kulje tapahtumissa.”

Ryhmämuoto. Vastauksissa tuli esiin mm. monimuotoryhmät, joissa ollaan paljon etänä.

” Etänä ollaan monimuotona, mutta yhteiset tunnit paikan päällä!”

” Monimuotoryhmä, paljon opiskelua vieläpä etänä.”

” Monimuotoryhmä, jossa suuri osa avoimen opiskelijoita -> aikuisia alanvaihtajia. Aiemmissä opinnoissa oli enemmän nuorisoa jatko-opiskelemassa lukiosta/ammattikoulusta ja silloin alkoholilla oli kyllä tosi iso rooli ryhmäytymisen kannalta. Ryhmäytymistä tapahtui paljon opiskelijatapahtumissa, joihin lähdettiin porukalla. Esimerkiksi

rasteilla on usein pisteitä, joissa alkoholin käyttö on lähes "vaatimus" - ne, jotka eivät käytä alkoholia, eivät voi osallistua."

Ryhmätyöt ja koulu. Koulun osuus mm. ryhmätöiden kohdalla näkyi vastauksissa. Hyvillä opettajilla oli myös merkitystä ryhmäytymiseen.

"Alkoholitapahtumat, ryhmätyöt, labrat"

" Ryhmätyöt, tapahtumat"

" Tutorit, ryhmätyöt luennoilla, luokan yhteinen whatsapp -ryhmä."

"Avoimuus sekä hyvät opettajat, jotka kannustavat vuorovaikutukseen myös tunneilla."

"Henkilökemiat, ryhmätyöt, alun ryhmäytyminen tutorien kanssa "

Muut, mm. *korona ja henkilökemiat* korostuivat vastauksissa. Korona vaikutti vielä ryhmäytymiseen ja osalla oli edelleen etäopintoja koronan jälkeen. Ihmisten väliset henkilökemiat vaikuttivat myös ryhmäytymiseen. Tutorien merkitys myös mainittiin ryhmäytymisen tukijoina.

" Korona, oma loppuun palaminen ja siitä seurannut sairausloma, opintojen tekeminen eri tahtiin muun vuosikurssin kanssa. Opiskelen viidettä vuotta ja tunnen kyllä ihmisiä, mutta kavereita ei oikein ole, eikä juuri ketään, kenen kanssa osallistua tapahtumiin."

"Aloitettiin opinnot koronavuosina, alkuun oltiin koululla, mutta nopeasti jouduttiin etäopintoihin eli koin, ettei meille ehtinyt muodostumaa, minkäänlaista ryhmähenkeä."

" Avoimet ihmiset"

" Yksi henkilö syrjii tai kiusaa eri tavoin useaa luokkalaista. Jakauttu useampaan pieneen porukkaan"

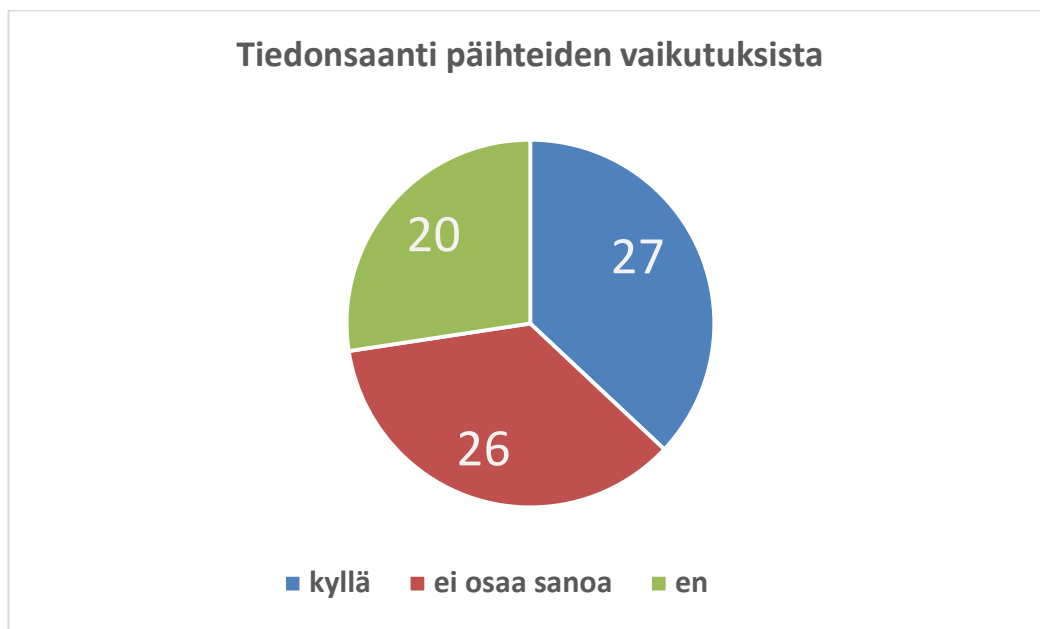
”Henkilökemiat, ryhmätyöt, alun ryhmäytyminen tutorien kanssa ”

”Ala, erot taustoissa, erot elämäntyyliässä”

Ryhmäytymiseen vaikuttavat siis monet eri tekijät, jotka pitää ottaa huomioon ryhmäytymistä suunnitellessa. Opiskelijoilla voi olla erilaisia elämäntilanteista, he voivat kuulua eri ikäluokkiin, ja heillä voi olla erilaisia ryhmämuotoja. Tämän vuoksi on tärkeää, että toiminta on monipuolista, jolloin kaikille löytyisi edes joku mielenkiinnonkohde, jota kautta voi päästä tutustumaan omaan ryhmään. Koululla on myös oma vastuunsa. Vastauksissa tuli esiin esim. ryhmätyöt, joiden kautta voi tutustua luokkalaisiin, jos henkilö ei muuten osallistu opiskelutoimintaan vapaa-ajallaan.

6.12 Opiskelijoiden päihdetietoisuus

Tutkimuksessa kartoitettiin, saavatko opiskelijat riittävästi tietoa päihteiden aiheuttamista terveysongelmistaan omassa oppilaitoksessaan (ks. kuvio 15). Vastauksia tuli 73 kappaletta.

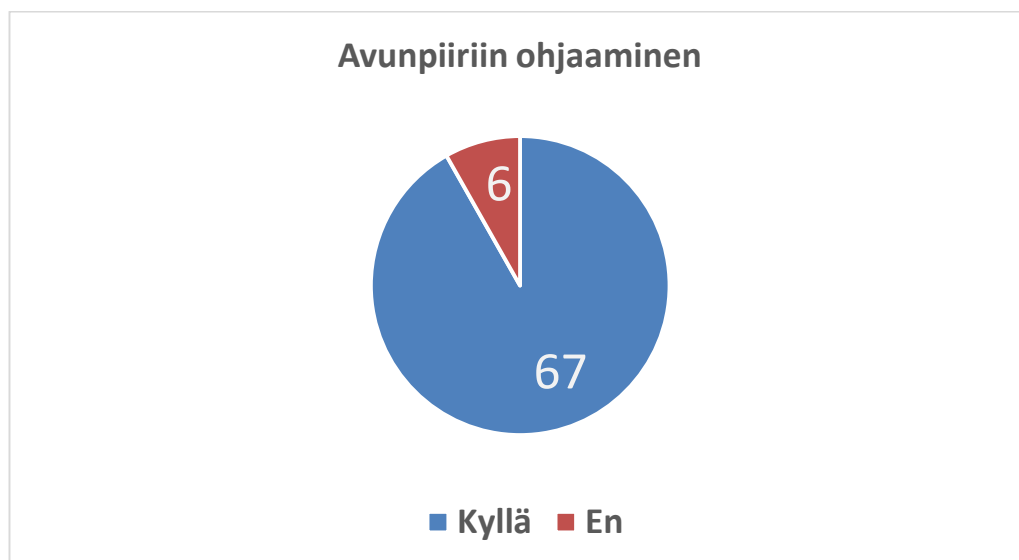

Kuvio 15. Tiedon saanti päihteiden vaikutuksista (vastaukset)

Vastaajista 27 vastasi, että saa riittävästi tietoa, 26 ei osannut sanoa ja 20 vastasi, että ei saa riittävästi tietoa. Vastauksista voidaan päätellä, että tiedonsaantia päih-teiden vaikutuksesta pitää edelleen lisätä. Yksi keino olisi säännölliset terveystar-kastukset koululla.

6.13 Opiskelijoiden taidot ohjata ystävä avunpiiriin

Opiskelijoilta kysyttiin, osaisivatko he ohjata tarvittaessa ystävän avunpiiriin. (ks. kuvio 16). Vastauksia 73 kappaletta.

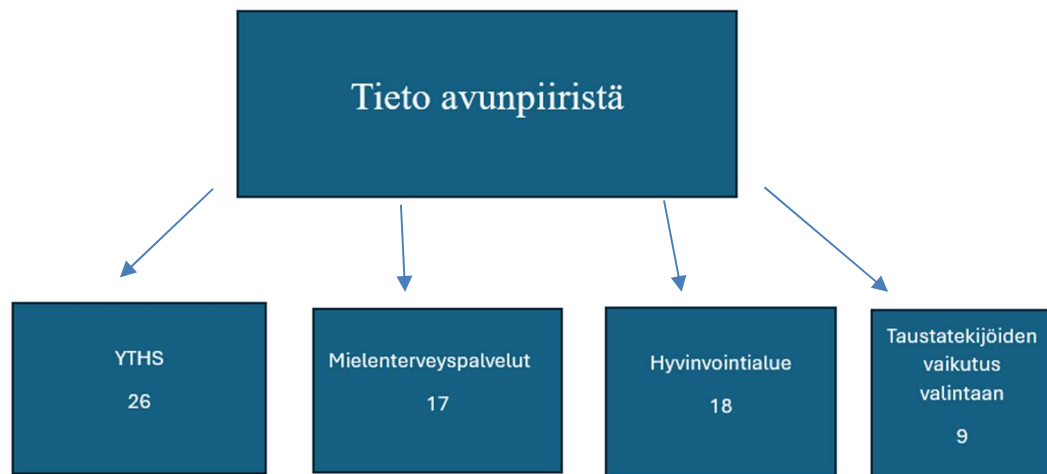

Kuvio 16. Avunpiiriin ohjaaminen (vastaukset)

Vastaajista 67 osaisi ohjata ystävän avunpiiriin ja 6 ei osaisi ohjata ystävää avunpiiriin. Suurin osa osasi ohjata ystävän avunpiiriin.

6.13.1 Opiskelijoiden tieto avunpiiristä

Vastaajilta kysyttiin, minne vastaajat ohjaisivat ystävän avunpiiriin. Vastaukset teemoiteltiin. (ks. kuvio 17). Vastauksia tuli yhteensä 70 kappaletta.

Kuvio 17. Tieto avunpiiristä (vastaukset)

YTHS. Suurin osa vastaajista ohjaisi siis ystävänsä YTHS:n piiriin.

”YTHS”

”Riippuu avun tarpeesta, koulupsykologi, terveyskeskus yms.”

*”Tutoropettajan puheille, kuraattorille, opintopsykologille, mielen-
terveyspalveluiden piiriin”*

”Kouluterveydenhuoltoon, koulupsykologille”

Hyvinvointialue. Useat vastaajat mainitsivat, että ohjaisivat ystävänsä hyvinvointi-
alueen palveluihin.

”Päihdeneuvojalle hyvinvointialueelle”

*”Hyvinvointialueen palveluihin tai matalan kynnyksen kohtaamis-
paikkoihin”*

”Kotiseudullani ohjaisin ottamaan yhteyttä omalle terveysasemalle, josta saa lähetteen mielenterveys- ja päihdetyön polille. Kiiretapauksessa päivystyksessäkin saa psykiatrisen arvion.”

Mielenterveyspalvelut. Moni vastaaja ohjaisi ystävänsä mielenterveyspalvelujen piiriin.

”työterveys tai päihdelinkki/mielenterveystalo”

”Esim. pohjanmaan hyvinvointialueen psykososiaaliseen keskuksen, päihdelinkki.fi, mielenterveystalon päihdeneuvonta, EHYT ry päihdeneuvonta”

”Päihdeneuvonta, auttavat puhelimet”

Taustatekijöiden vaikutus valintaan. Osa vastaajista mainitsi jonkun taustatekijän, jolla olisi vaikutusta, millä valinnan tekisivät. Taustatekijät ja avunpiirin valinta riippuivat mm. avuntarpeesta ja tilanteen arvioinnista.

”Riippuen avuntarpeesta. Nopeasti pystyy myös googlaamaan oikein paikan.”

”Puhumaan vaikkapa työterveyteen”

”Ottaisin ensin vaihtoehtoista selvää, ja sitten koettaisin ohjata johonkin matalan kynnyksen päihdepalvelun suuntaan”

”Riippuen päihdetaustasta ja ongelmasta”

Hienoa oli huomata, että opiskelijat osasivat ohjata ystäviään avun piiriin. Suurin osa nimesi YTHS:n, joka onkin opiskelijoille tarkoitettu ensisijainen paikka. Tärkeintä on, että osataan ohjata mihin tahansa avun piiriin, koska sitä kautta esim. ystävä saadaan ohjattua tarvittaessa oikean avun piiriin eteenpäin.

6.14 Opiskelijoiden ajatuksia kysymyksistä ja aiheesta

Opiskelijoilta kysyttiin, mitä ajatuksia kysymykset ja aihe herättivät? Moni vastasi, että aihe on hyvin tärkeä ja siitä tulisi puhua enemmän. Vastauksissa nousee esiin opiskelijaelämän päihdepainotteisuus, josta moni on huolissaan.

”Hyvä aihe, koska amk:ssa ja yliopistossa juhlitaan paljon ja siitä tullut osa opiskelua. Hyvin vois tehdä muutakin yhdessä.”

”Hienoa, että tätä tutkitaan. Opiskelijakulttuurin alkoholikeskeisyys on ongelma, vaikka vaihtelee eri alojen välillä.”

Monessa vastauksessa koettiin, että aiheesta puhutaan liian vähän ja moni koki, että siitä pitäisi puhua lisää, koska oli itsekkin jäänyt ulkopuoliseksi aiheen vuoksi. Aihe herätti ajatuksia ja sitä pidettiin monimutkaisena.

”Minusta tämä on aihe, josta ei puhuta tarpeeksi. Itse en ole absoluuttisesti, mutta silti olen jäänyt hieman ulkopuoliseksi. Ylipäätään ryhmäytymiseen olisi hyvä panostaa enemmän koulunkin puolesta!”

”Aihe on monimutkainen, sillä varmasti moni opiskelija haluaa joskus bilettää päihteidenkin kanssa. Kuitenkin kun joka viikko on päihteellisiä tapahtumia, monet jättäytyvät niistä pois ja voivat jäädä ulkopuolelle. Ja vaikka meidänkin koulussamme sanotaan, että juominen on vapaaehtoista, juomattomuutta joutuu silti perustella ja sosiaalinen paine on suuri. Opiskelijoilla on suuri riski sairastua alkoholismiin, mutta juomista ei voi lopettaa koska jää ulkopuoliseksi.”

Aihe herätti surua ja huolta. Päihteidenkäytön koettiin tapahtuvan ryhmäpaineen vaikutuksesta ja aiheen vakavuuden koettiin tulevan vähätellyksi.

”Olen hetkittäin surullinen, miten paljon alkoholin käyttöön kannustetaan. Tunnistan itseäni painavan ryhmäpaineen juomisen suhteen.”

Joskus olisi mukava vain mennä pelaamaan tai tekemään jotain opiskelijaporukalla ilman että tapahtumaan liittyisi jatkot tai pakottavaa tunnetta juomisesta tapahtuman aikana.”

”Opiskelijoiden vapaa-aika kaipaa oikeasti vahvaa muutosta, suurella osalla opiskelijoista ongelmia alkoholin kanssa mutta sitä ei tunnusteta koska ollaan opiskelija statuksella”

”Opiskelijakulttuuri ja tapahtumat pyörivät valitettavan paljon alkoholin ympärillä, vaikka monet korkeakoulut yrittävät mainostaa tapahtumia niin, että niihin voi osallistua myös selvinpäin. Ja näinhän se on, mutta kuinka moni on halukas osallistumaan tapahtumiin, joissa suurin osa ihmisistä on humalassa ja itse on selvinpäin? Alkoholilla on oman kokemukseni mukaan suuri rooli alun ryhmäytymisen ja muihin tutustumisen kannalta. Mielestäni tämä on todella ikävää.”

Jesse Keskinen (2024) korostaa, että opiskelijoiden elämäntilanne ja sosiaaliset suhteet vaikuttavat merkittävästi heidän hyvinvointiinsa. Hänen mukaansa on tärkeää ymmärtää opiskelijoiden hyvinvointiin ja opiskelumenestykseen liittyviä tekijöitä. Päihteidenkäytön näkökulmasta on tärkeää miettiä käyttöön vaikuttavia tekijöitä ja sitä, kuinka opiskelijoita voidaan tukea tekemään terveellisimpiä valintoja. Keskisen tutkimuksessa tarkasteltiin kahta kysymystä: mitkä tekijät lisäävät päihteiden käyttöä ja mitkä vähentävät sitä. Molempiin kysymyksiin vastasi 19 ammattikorkeakoulussa opiskelevaa henkilöä ja vastauksista kävi ilmi, että päihteiden käyttöä lisäävät erityisesti opiskelijatapahtumat ja sosiaalinen paine.

Vastauksissa mainittiin, että opiskelijatoiminta painottuu vahvasti paikkoihin, joissa päihteiden käyttö on yleistä ja saatavuus helppoa. Päihteitä käytettiin stressinhallintakeinona ja niiden avulla yritettiin käsitellä vaikeita tunteita ja mielenterveysongelmia. Vastauksista ilmenee, että elämäntilanne ja sen muutokset, kuten ero, yksinäisyys, kriisit ja rahahuolet lisäsivät päihteidenkäyttöä. Vastauksissa kävi

ilmi, että päihteiden helppo saatavuus ja kokeilunhalu ovat merkittäviä tekijöitä päihteiden käytön lisääntymisessä. Tylsyyden kokeminen lisäsi päihteidenkäyttöä. Mielenterveyspalveluiden ja avun piiriin pääseminen kesti vastaajien mielestä liian kauan ja se vaikutti päihteidenkäytön lisääntymisenä.

Toisaalta vastauksissa nousi esiin myös tekijöitä, jotka vähentävät päihteiden käyttöä. Näitä ovat esimerkiksi asennemuutokset, perheen ja ystävien tuki sekä päihteettömät vaihtoehdot, kuten urheilu ja kulttuuritapahtumat. Vastaajat toivat esiin halunsa pitää huolta hyvinvoinnistaan ja terveydestään. Rinnalle on tullut myös alkoholittomia vaihtoehtoja, jotka ovat vähentäneet päihteidenkäyttöä. Yhtenä vähentävänä tekijänä tuodaan esiin työn aloittaminen. Lisäksi lainsäädäntö, tiedon lisääminen ja päihteiden käytön riskien ymmärtäminen mainittiin tärkeinä keinoina vaikuttaa nuorten valintoihin.

Rahahuolet nousivat vastauksissa esiin sekä päihteiden käyttöä lisäävänä että sitä vähentävänä tekijänä. Stressi ja rahahuolet saattoivat johtaa päihteiden käyttöön, mutta toisaalta päihteiden kustannukset saivat osan opiskelijoista vähentämään päihteiden käyttöä. Keskisen mielestä sosiaalisten suhteiden vaikutus päihteiden käyttöön on merkittävä. Ystäväpiirin asenteet ja toiminta vaikuttavat päihteiden käyttöön joko käyttöä vähentävänä tai lisäävänä tekijänä. Ystäväpiirin päihteiden käyttö voi lisätä yksilön paineita käyttää itse päihteitä. Päihteiden käyttöön vaikuttaa myös yksilön elämäntilanne ja siihen liittyvät muutokset. Positiiviset asiat, kuten työpaikan saaminen tai perheen perustaminen voivat vähentää päihteiden käyttöä, kun taas niihin liittyvät kriisit voivat vaikuttaa negatiivisesti asiaan. Rahahuolet ja niistä koitua stressi voivat lisätä päihteiden käyttöä ja aiheuttaa täten oravanpyörän.

Keskinen tuo esiin huolen siitä, että päihteiden käyttö mielenterveysongelmien helpottamiseksi voi tuoda riippuvuutta ja pahentaa ongelmia. Hän painottaa, että terveellisillä elämäntavoilla, kuten liikunnalla, terveellisellä ruokavaliolla ja riittäväällä unella voidaan saavuttaa parempia ratkaisuja stressin käsittelyyn.

Opiskelijoiden mielipiteet heijastavat tarpeita päihteettömille vaihtoehdoille, jotka tukevat hyvinvointia ja ryhmäytymistä. Yhdessä tekeminen, kuten urheilu, pelit ja kulttuuritapahtumat, mainittiin usein sopivina vaihtoehtoina päihteiden käytölle. Keskinen tuo esiin samoja asioita, joita omasta tutkimuksestamme ilmenee. Mielestämme Keskinen tutkimus toi esiin hyviä näkemyksiä siitä, kuinka tärkeää aiheesta on puhua. Päihteettömille tapahtumille on selvästi kysyntää, ja vastauksissa toivottiin yhteisiä liikuntatapahtumia, taidetapahtumia, luovaa toimintaa ja muuta yhteisestä päihteetöntä yhdessäoloa.

7 AINEISTON ANALYYSI, OPETTAJIEN VASTAUKSET

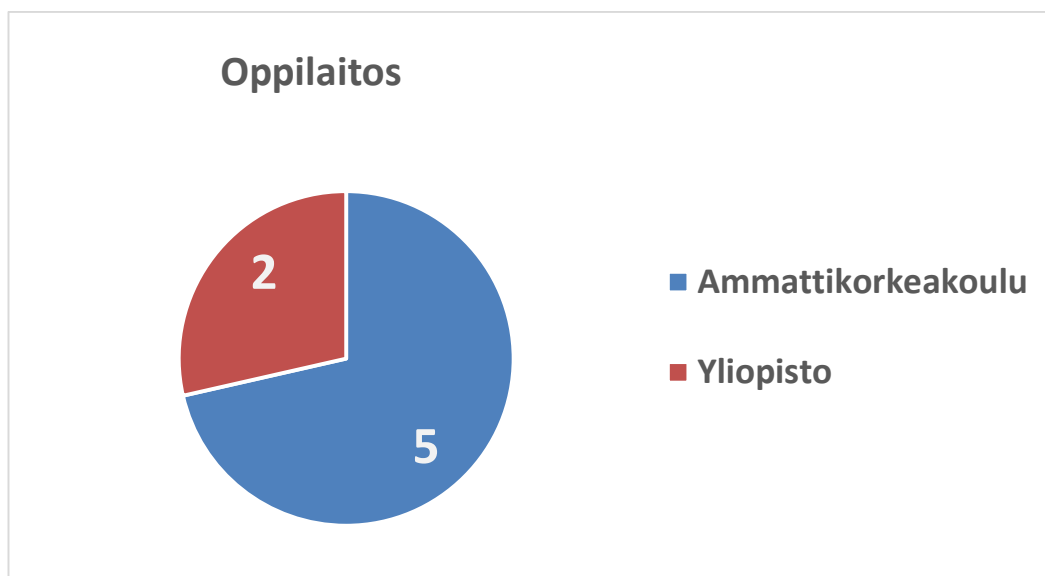
Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka opiskeluaikainen päihdekulttuuri vaikuttaa opiskelijan opintoihin ja terveyteen opettajien näkökulmasta ja kokivatko he, että pystyvät vaikuttamaan asiaan osaltaan. Tässä luvussa tarkastelemme opettajien kyselylomakkeen (Liite 2) vastauksia. Kysymykset ja vastaukset esitetään aihepiireittäin.

7.2 Opettajien taustatiedot

Opettajien kyselylomakkeiden alussa kartoitettiin kyselyn kannalta tarpeellisia taustatietoja. Vastaajille annettiin valmiit vaihtoehdot. Osa kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä. Vastaaminen oli vapaaehtoista ja anonyymia.

7.2.1 Opettajien oppilaitostausta

Opettajilta kysyttiin, mistä oppilaitoksesta he vastaavat. (ks. kuvio 18). Kyselyyn vastasi 7 opettajaa.

Kuvio 18. Oppilaitos (vastaajat)

Vastaajista 5 oli ammattikorkeakoulujen ja 2 yliopistojen opettajia, joten suurin osa vastaajista edusti ammattikorkeakouluja.

7.3 Opettajien huolen kartoitus opiskelijoiden päihteiden käytöstä

Opettajilta kysyttiin, ovatko he huolissaan oppilaiden päihteiden käytöstä. (ks. kuvio 19). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

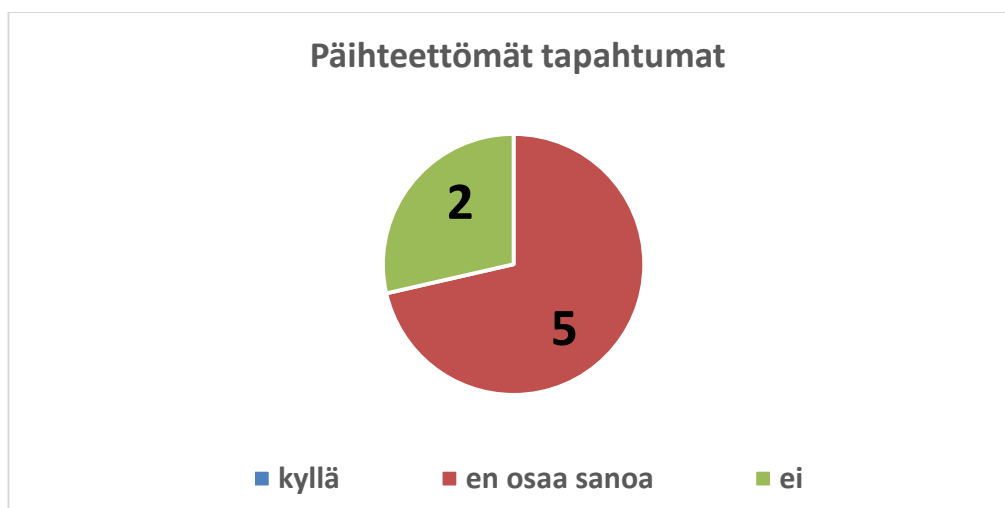

Kuvio 19. Opettajien huolen kartoitus opiskelijoiden päihteiden käytöstä (vastaukset)

Kolme vastaajaa oli huolissaan oppilaiden päihteiden käytöstä ja kolme ei ollut huolissaan oppilaiden päihteiden käytöstä. Yksi vastaaja ei osannut sanoa. Opettajista siis liki puolet olivat huolissaan opiskelijoiden päihteiden käytöstä ja vastaava määrä ei kokenut huolta.

7.4 Päihteettömien tapahtumien riittävyys opettajien näkökulmasta

Opettajilta kysyttiin, järjestääkö heidän oppilaitoksensa riittävästi päihteettömiä tapahtumia. (ks. kuvio 20). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

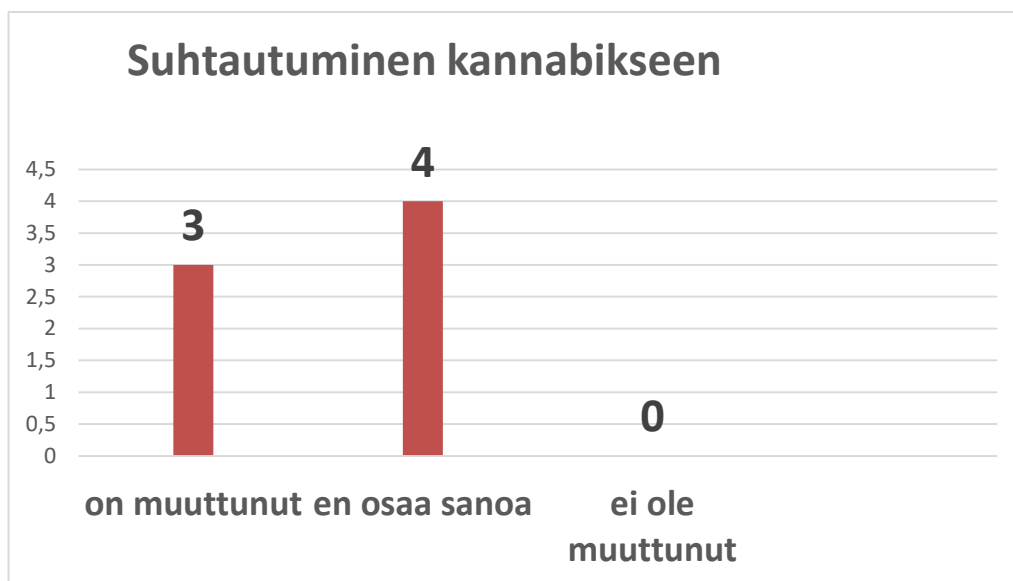

Kuvio 20. Päihhteettömät tapahtumat (vastaukset)

Kukaan ei vastannut, että oppilaitos järjestäisi päihhteettömiä tapahtumia. 5 vastaajaa ei osannut sanoa ja 2 oli sitä mieltä, että oppilaitos ei järjestä riittävästi päihhteettömiä tapahtumia. Vastauksista tuli esiin, että valtaosa opettajista ei osannut vastata, onko opiskelijoilla riittävästi päihhteettömiä tapahtumia (71 %).

7.5 Opettajien mielipide opiskelijoiden suhtautumisesta kannabikseen

Opettajilta kysyttiin, onko kannabikseen suhtautuminen heidän mielestään muuttunut sallivampaan suuntaan oppilaiden asenteissa. (ks. kuvio 21). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

Kuvio 21. Suhtautuminen kannabikseen (vastaukset)

3 vastasi, että suhtautuminen on muuttunut sallivampaan suuntaan ja 4 ei osannut sanoa. Kukaan vastaajista ei vastannut, että suhtautuminen ei ole muuttunut. Kannabiksen käyttö on huolestuttavasti lisääntynyt (ks. kuvio 1), joten asenne-muutokset pitää ottaa vakavasti.

”Ainakin osalla ja nimenomaan samoilla linjoilla, kun koko maassamme.”

”Uskon, että yleisesti on.”

”Käyttöä ei pidetä enää tabuna, vaan asia on arkipäiväistynyt. Siitä kuulee käytävillä.”

7.6 Opettajien kokemus opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttamisesta

Opettajilta kysyttiin, kokevatko he pystyvänsä vaikuttamaan opiskelijoiden hyvinvointiin. (ks. kuvio 22). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

Kuvio 22. Vaikutusmahdollisuudet opiskelijoiden hyvinvointiin (vastaukset)

Kaikissa (100 %) vastauksissa oltiin sitä mieltä, että opiskelijoiden hyvinvointiin pystytään vaikuttamaan. Kaikki vastasivat, että pystyvät vaikuttamaan opiskelijoiden hyvinvointiin.

”Yritän tehdä opiskelusta mielekästä ja motivoivaa erilaisille oppijoille.”

”Positiivisella otteella. Jos huomaa ongelmia ottaa ne heti puheeksi ja ohjaa YTHS piiriin..”

”Puhumalla ainakin yritän ja toivon. Varsinaisesti en taida pystyä vaikuttamaan.”

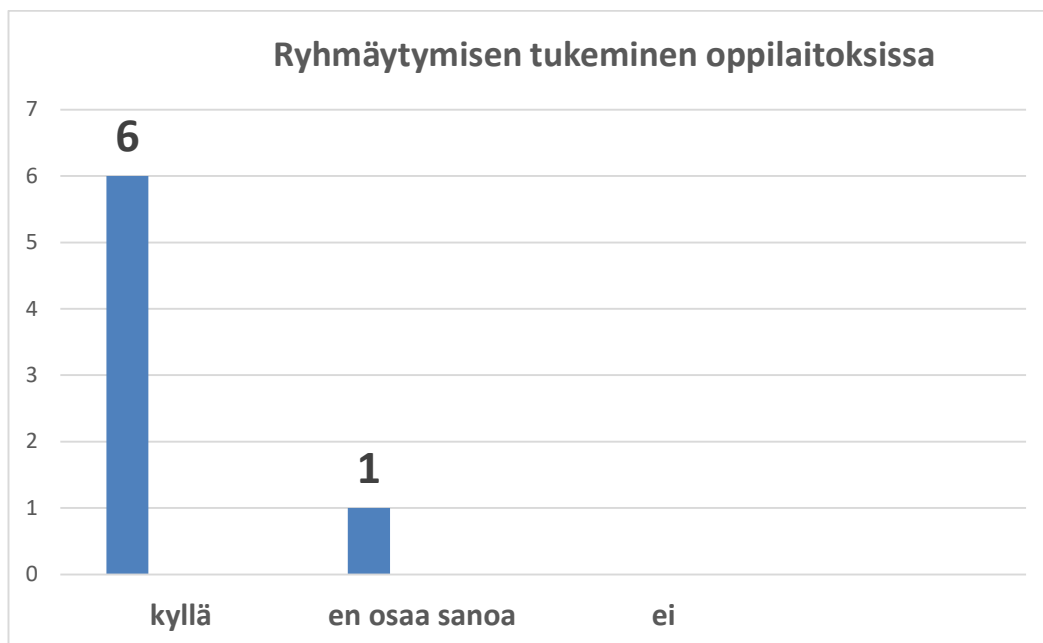
”Suurempi ongelma tuntuvat olevan yksinäisyys, burnout ja muut tasapainotteluongelmat. Koronan satoa tullaan korjaamaan vielä pitkään ja uskon että voin osaltani vaikuttaa, vaikka en opettajana sosiaalityötä teekään.”

”Terveyttä edistävien aiheiden opintojaksoilla on paljon tietoa tarjolla, heittävät, sisäistävät ja oppivat toivon mukaan paljon.”

”olemalla läsnä ja tavoitettavissa (henkisesti).”

7.7 Opettajien näkemys siitä, tukeeko oma oppilaitos ryhmäytymistä

Opettajilta kysyttiin, tukeeko heidän oppilaitoksensa ryhmäytymistä. (ks. kuvio 23). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

Kuvio 23. Ryhmäytymisen tukeminen oppilaitoksissa (vastaukset)

Opettajista 6 vastasi, että oppilaitos tukee ryhmäytymistä ja 1 ei osannut sanoa. Kukaan ei vastannut, että oppilaitos ei tukisi ryhmäytymistä.

7.8 Haluavatko opettajat oppilaitoksen järjestävän enemmän päihdeettömiä tapahtumia?

Opettajilta kysyttiin, haluavatko he, että heidän oppilaitoksensa järjestäisi enemmän päihdeettömiä tapahtumia? (ks. kuvio 24). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

Kuvio 24. Päihsteettömät tapahtumat (vastaukset)

Kaikki (100 %) vastasivat, että haluavat oppilaitoksen järjestävän enemmän päihsteettömiä tapahtumia.

7.8.1 Opettajien ideoita päihsteettömistä tapahtumista

Opettajilta kysyttiin, millaisia päihsteettömiä tapahtumia oppilaitos voisi järjestää opiskelijoille. Vastauksissa tuotiin esiin, esim. kursseihin liittyviä yhteisiä tapahtumia, esim. ekskursioita ja seminaaripäiviä, johon voisivat osallistua valitut opinto-suuntalaiset ja vuosikurssilaiset. Vastauksissa ehdotettiin myös luonnossa liikku- mista, avantouintia, kulttuurielämyksiä, messuja, tapahtumia. yms.

”Kaikki yhdessä opettajat mukaan lukien.... jotain puuhaa jossain.”

”Lautapeli-iltoja, liikuntaa, lukupiirejä”

”Tilaisuuksia, joissa vapaasti voitaisiin tutustua muihin ihmisiin. ”

”Tilaisuuksien pitäisi olla sellaisia, että mahdollistuisi aito ihmisten tapaa- minen ja kohtaaminen ilman että se on teennäistä. Pitäisi olla erilaisia tee- moja ja mennä vähän perinteisten rajojen yli (ompeluseurat, padel-ottelut, kummituskävely, autiotalon tutkiminen, kroketti)”

Opettajat toivat esiin monenlaista toimintaa ja samanlaisia toiveita tuli esiin myös opiskelijoiden toiveissa (ks 6.9.1). Opiskelijoilta ja opettajilta tuli hyviä vinkkejä, jotka olisi helppo toteuttaa. Tällä hetkellä ryhmätoiminnot ovat pitkälti tutoreiden vastuulla. Jatkossa voisi miettiä, olisiko opiskeluihin mahdollista sisällyttää ryhmätoimintaa niin, että sitä tulisi luonnostaan kaikille opiskelujen yhteydessä.

7.9 Opiskelijoiden päihteidenkäytön näkyminen koulussa opettajien näkökulmasta

Opettajilta kysyttiin, näkyykö opiskelijoiden päihteidenkäyttö koulussa. (ks. kuvio 25). Vastauksia tuli 7 kappaletta.

Kuvio 25. Päihteiden näkyminen oppilaitoksissa (vastaukset)

2 kpl vastasi, että opiskelijoiden päihteidenkäyttö ei näy koulussa ja 5 vastasi, että päihteidenkäyttö näkyy koulussa.

7.9.1 Miten opiskelijoiden päihteidenkäyttö näkyy koulussa edelliseen vastanneiden mielestä?

Opettajilta kysyttiin, miten opiskelijoiden päihteidenkäyttö näkyy koulussa edelliseen vastanneiden mielestä. Opettajat kertoivat, että opiskelijoiden päihteidenkäyttö näkyy oppilaitoksissa poissaoloina, sekä visuaalisina havaintoina mm. väsymyksenä koulupäivien aikana.

”Torstai aamuisin vähemmän porukkaa aktiivisena. Pieni osa porukasta jo menettänyt osan kapasiteetistaan ja potentiaalistaan.”

”Valitettavasti näkyy huolestuttavasti poissaoloina, pitkinä ja lyhyempinä sairaslomina, keskittymiskyvyttömyytenä ihan pahoinvointina”

”Krapulana, henkisenä väsymisenä, poissaoloina. Näen, että alkoholin liikkakäyttö on suuri henkisen pahoinvoinnin aiheuttaja nuorille.”

Vastauksista tuli esille, että alkoholinkäyttö näkyy siten, että opiskelija tuoksuu alkoholille vielä koulussa.

”Joskus. Aamutunneilta ollaan pois, ehkä koko päivän ja jos paikalla. usein ”viina” haisee ja ollaan väsyneitä.”

”Joskus on ollut yksittäisiä päihtyneitä kampuksella. Voimakas vanha viinan haju tunnilla, tupakointia etupihalla, nuuskan käyttöä jatkuvasti. Juhlamisen jälkeinen väsymys tunneilla.”

7.10 Opettajien ajatuksia kysymyksistä ja aiheesta

Opettajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, millaisia ajatuksia kysymykset ja aihe herättivät. Vastauksista kävi ilmi, että aiheen tutkiminen ja opiskelijakulttuuriin liittyvän päihteiden käytön esiin nostaminen on tärkeää. Aihetta pidettiin tärkeänä ja monet korostivat aiheesta puhumisen tärkeyttä.

”Erittäin tärkeä aihe, johon pitää ja on uskallettava puuttua. Jokainen meistä tietää, että ainoastaan päihteettömyys johtaa hyvään. Päihteiden käyttö vie mukanaan ja tuo lieveilmiöitä.”

”Tiedostan, että tämä on yhä paheneva ongelma, erityisesti katukaupassa liikkuvien opioidien ja yksinäisyyden kombo on aikapommi.”

”Erittäin tärkeä aihe selviteltäväksi, tutkittavaksi. Opiskelijoilta itseltään on noussut kysymyksiä ryhmänohjaajalle; minkä vuoksi niin paljon on päihdepainotteisia tapahtumia pelkästään, joillekin se on ns. kulttuurishokki opintojen alussa”

”Tärkeä aihe. Opiskelijoille pitäisi ehdottomasti järjestää myös päihteettömiä, vapaamuotoisia tilaisuuksia, joissa tutustua muihin ja oppia sosiaalista koodia. Työelämässäkin pitää pystyä seurustelemaan ihmisten kanssa ilman että on umpipäissä.”

Opettajien vastauksissa korostui aiheen tärkeys. Viimeinen lause opettajan vastauksessa oli hyvä nosto siitä, että työelämässäkin pitää pystyä seurustelemaan ihmisten kanssa ilman päihteitä. Viimeisin Helsinki Mission korkeakouluopiskelijoiden yksinäisyyskysely (2024) tuo esiin huolestuttavaa ja surullista faktaa opiskelijoiden yksinäisyydestä. Hanke käynnistettiin 2022, jolloin tiedossa oli ollut, että joka neljäs opiskelijoista koki haitallista yksinäisyyttä. Haitallinen yksinäisyys määriteltiin yksinäisyydeksi, joka toistuu ja alkaa muuttamaan suhdetta itseensä ja toisiin. Tämä voi näkyä täydellisenä vetäytymisenä tai huomion hakemisena. Sosiaalinen ulossulkeminen (ostrakismi) tarkoittaa taas tahallista tai tahatonta henkilön ulossulkemista. Kyselyyn vastasi 1975 vastaajaa, joista 62 % opiskeli yliopistossa ja 39 % ammattikorkeakoulussa. Vastaajista 71 % oli naisia, 23 % oli miehiä ja 6 % ei ollut muunsukupuolisia tai eivät halunneet määrittää sukupuoltaan. Vastanneista 51 % koki yksinäisyyttä, 21 % koki haitallista jatkuvaa yksinäisyyttä. Ostrakismia koki 21 %, mikä on iso luku. Tutkimus osoitti, että sosiaaliset suhteet kampuksella ja vapaa-ajalla ovat kriittisen tärkeitä opiskelijoiden jaksamiselle ja hyvinvoinnille. Merkittävää on, että 43 % yksinäisyyttä kokevista koki, ettei pysty vaikuttamaan

asiaan. Vain 5 % oli saanut apua yksinäisyyteen korkeakoulustaan ja 47 % kertoi, että heille ei ollut tarjottu apua yksinäisyyteen heidän oppilaitoksestaan. Nämä luvut antavat mietinnän aihetta korkeakouluille. Opiskelijoiden vastauksista nousi esiin keinoja vaikuttaa oppilaitoksissa yksinäisyyden kokemiseen. Stressiä mainittiin aiheuttavan itse valittavat ryhmät, jolloin yksinäisyys korostui. Vastapainoksi opettajan toimesta valitut ryhmät eivät aiheuttaneet stressiä. Vastauksista tuli ilmi, että kurssin lopetukseen on vaikuttaneet ryhmätöiden tekeminen. Toinen esiin noussut asia oli ruokailu, joihin osa sovi lounastreffejä ja osa jäi niiden ulkopuolelle. Opiskelijat ehdottivat keinoja yksinäisyyden vähentämiseksi ja ryhmäytymisen parantamiseksi, kuten tutustumismahdollisuuksien lisäämistä, säännöllistä ryhmäyttämistä, vapaamuotoista ohjelmaa oppilaitoksessa, ryhmätöitä vieraaman oppilaan kanssa, yhteisiä tiloja muiden tapaamiseen, mahdollisuuksia puhua yksinäisyydestä ja vuorovaikutustaitojen opettelua. Tutkimus tuki opinnäytetyösämme esiin tulleita asioita ja korosti sitä, kuinka tärkeää olisi muuttaa toimintaa niin, että se tukee monipuolisesti kaikkia opiskelijoita. Päihteidenkäytön vastaargumenttina kuulee usein, että opiskelija voi valita olla esim. tapahtumissa selvinpäin. Tämä tutkimus korosti kuitenkin, että opiskelijat eivät tunteneet, että yksinäisyyteen voisi itse vaikuttaa. Asia ei siis ole niin mustavalkoinen ja aihe tarvitsee selvästi enemmän keskustelua ja miettimistä sen osalta, voisiko oppilaitos ottaa enemmän vastuuta ryhmäyttämisestä, joka nojaa tällä hetkellä pitkälti opiskelijajyhdistysten varaan. Oman opinnäytetyömme tulokset ja esimerkiksi tämä viimeisin tutkimus kertoo siitä, että asia on tärkeä ottaa vakavasti.

LÄHTEET

A-klinikkasäätiö 2023. Puheeksi ottaminen. Noudettu 28.4.2023 osoitteesta 28.4.2023 <https://a-klinikkasaatio.fi/uutiset/vaestokysely-alkoholi/>

EHYT RY 2020. Kuplahanke. Noudettu 1.5.2023 osoitteesta <https://ehyt.fi/koulutus-ja-tapahtumat/kouluille-ja-oppilaitoksille/paihdehaittojen-ehkaisy-korkeakouluissa/>

EHYT RY 2023a. Nuorten asenteet alkoholiin. Noudettu 7.3.2024 osoitteesta <https://ehyt.fi/uutishuone/tiedotteet/kyselytutkimus-nuoret-kantavat-huolta-alkoholin-aiheuttamista-haitoista/>

EHYT Ry /Huugo 2023b. Päihdeet työpaikalla. Noudettu 30.4.2023 osoitteesta <https://www.huugo.fi/paihteet-tyoelamassa/>

Finto 2023. Päihde. Noudettu 21.4.2023 osoitteesta <https://finto.fi/yso/fi/page/p10886>.

Guillemin, Marilys & Lynn Gillam 2004. ETHICS, Reflexivity, and "Ethically Important Moments" in Research. *Qualitative Inquiry* 10:2, 261–280. <https://doi.org/10.1177/1077800403262360>

Helsinki missio (2024). Korkeakouluopiskelijoiden yksinäisyyskysely 2024. Noudettu 17.12. 2024 osoitteesta <https://www.helsinkimissio.fi/wp-content/uploads/2024/05/Korkeakouluopiskelijoiden-yksina%CC%88isyyskysely-2024-1.pdf>.

Juhila (2023). Laadullinen tutkimus ja teoria. Teoksessa laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Noudettu 29.4.2023 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullinen-tutkimus-ja-teoria/>

Keskinen (2024). Ehyt Ry. Elämäntilanteiden ja sosiaalisten suhteiden vaikutus opiskelijoiden päihdeiden käyttöön. Diat. Seinäjoki.

L 17.1.1986/41. Päihdehuoltolaki. Finlex. Noudettu 19.2.2003 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860041>.

Maunu (2023). Ryyppäämällä ryhmäksi. Noudettu osoitteesta 27.4.2023 osoitteesta <https://ehyt.fi/wp-content/uploads/2020/06/ryyppaamalla-ryhmaksi.pdf>

Mieli Ry 2024. Päihderiippuvuus vaikuttaa koko elämään. Noudettu 28.9.2024 osoitteesta <https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/paihderiippuvuus-vaikuttaa-koko-elamaan/>

Nyyti Ry 2023. Elämän paras aika? Yksinäisenä ammattikorkeakoulussa. Webinaari 25.4.2023.

Päihdelinkki 2021. Alkoholien käytön terveyshaitat ja -riskit. Noudettu 28.4.2023 osoitteesta <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/alkoholi/alkoholin-kayton-terveyshaitat-ja-riskit>

Päihdelinkki 2017. Petri Hyytiä. Alkoholiriippuvuuden perinnöllisyys. Noudettu 28.4.2023 osoitteesta <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/alkoholi/alkoholiriippuvuuden-perinnollisyys>

Seamk 2024. Organisaatio. Noudettu 5.3.2024 osoitteesta <https://www.seamk.fi/seamk-info/organisaatio/>

Soikkeli, Markku, Salasuo, Mikko, Puuronen, Anne & Piispa, Matti (2011): Se toimii sittenkin. Kuinka päihdevalistuksesta saa selvää. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura

SPR 2023. Yksinäisyysbarometri. Noudettu 25.4.2023 osoitteesta https://www.punainenristi.fi/globalassets/13.-uutiset/2023/yksinaisyys-koskettaa-yha-useam-paa-suomessa/spr_yksinaisyysbarometri_2023_raportti.pdf

Talentia 2022. Sosiaalialan ammattihenkilöstön eettiset ohjeet. Arki, arvot ja etiikka. Noudettu 2.3.2024 osoitteesta <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/4fb08bf6-d9e1-11ed-bdad-00155d64030a>

Tenk 2019. Yleiset eettiset kysymykset. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Noudettu 5.5.2023 osoitteesta https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

THL 2023. Tilastoraportti. Noudettu 25.4.2023 osoitteesta <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146435/Suomalaisten%20huumeiden%20k%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20huumeasenteet%202022.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

THL 2024. Korkeakoulun terveys ja hyvinvointitutkimus KOTT. Mikä on KOTT? Noudettu 28.9.2024 osoitteesta <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/korkeakouluopiskelijoiden-terveys-ja-hyvinvointitutkimus-kott->

THL KOTT 2021 -tutkimuksen tuloksia. Noudettu 25.4.2023 osoitteesta <https://www.terveytemme.fi/kott/tulokset/index.html>

Tietopankki 2023. Litterointi. Noudettu 30.4.2023 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/litterointi/>

Vuori, J. 2023. Tietoarkisto. Yleiset analyysitavat. Noudettu 29.4.2023 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/yleiset-analyysitavat/>

YLE 2021. Sober curious. Noudettu 4.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11912161>

YTHS 2023. Päihdehäiriöt. Noudettu 28.4.2023 osoitteesta <https://www.yths.fi/terveystieto/paihteet-ja-riippuvuusongelmat/paihdehairiot/>

YTHS 2021. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus. Noudettu 1.5.2023 osoitteesta <https://www.yths/tutkimukset-ja-julkaisut/korkeakouluopiskelijoiden-tereystutkimus/>

LIITTEET

LIITE 1

Kyselylomake opiskelijoille

1) Onko päihteiden käyttösi muuttunut viimeisen vuoden aikana?

- vähentynyt
- pysynyt samana
- en osaa sanoa
- lisääntynyt

2) Kuinka usein juot alkoholijuomia? Ota mukaan myös ne kerrat, jolloin juot vain pieniä määriä, esimerkiksi pullon keskiolutta tai tilkan viiniä.

- En koskaan
- Kerran kuussa tai harvemmin
- 2–4 kertaa kuussa
- 2–3 kertaa viikossa
- 4 kertaa viikossa tai useammin

3) Käytätkö päihteitä stressinlievityskeinona?

- kyllä
- en

4) Käytätkö muita päihteitä, kuin alkoholia, mitä?

- kannabis
- amfetamiini
- ekstaasi
- alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö
- muu, mikä?

5) Oletko jättänyt koulutunteja väliin päihteiden käytön seurauksena?

- En ole
- Olen

6) Oletko tuntenut katumusta päihteiden käytön jälkeen?

- Olen
- En osaa sanoa
- En ole

7) Millaista ryhmätoimintaa ammattikorkeakoulusi järjestää?

- liikuntavuoroja

- peli-iltoja
- saunailtoja
- opiskelijatapahtumia
- muu, mitä?

8) Sisältävätkö edellä mainitut ryhmätoiminnot päihteitä?

- ei
- en osaa sanoa
- kyllä, mikä toimintamuodoista?

9) Kuuluvatko päihteet mielestäsi tämänhetkiseen opiskelukulttuuriin?

- eivät kuulu ollenkaan
- kuuluvat vähän
- kuuluvat paljon
- ovat merkittävä osa toimintaa

10) Olisitko kiinnostunut päihteettömistä tapahtumista?

- kyllä
- en osaa sanoa
- en

Jos vastasit kyllä, millaisista tapahtumista olisit kiinnostunut?

11) Saatko koulustasi riittävästi tietoa päihteiden aiheuttamista terveysongelmista?

- kyllä
- en osaa sanoa
- en

12) Miten kuvailisit luokkasi ilmapiiriä?

- kiitettävä
- hyvä
- en osaa sanoa
- huono
- välttävä

13) Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet ryhmäytymiseen luokassasi?

14) Osaisin tarvittaessa ohjata ystäväni avun piiriin?

- kyllä
- ei

15) Minne hänet ohjaisit?

16) Mitä ajatuksia kysymykset ja aihe herättivät?

LIITE 2

Kyselylomake opettajille

1) Oletko huolissasi oppilaiden päihteidenkäytöstä?

- en ole
- en osaa sanoa
- olen

2) Järjestääkö oppilaitoksesi riittävästi päihteettömiä tapahtumia?

- kyllä
- en osaa sanoa
- ei

3) Näkyykö opiskelijoiden päihteidenkäyttö koulussa?

- ei
- en osaa sanoa
- kyllä, kuinka?

4) Onko kannabikseen suhtautuminen mielestäsi muuttunut sallivampaan suuntaan oppilaiden asenteissa?

- on muuttunut, miten?
- en osaa sanoa
- ei ole muuttunut

5) Koetko, että pystyt vaikuttamaan opiskelijoiden hyvinvointiin?

- kyllä, miten?
- en osaa sanoa
- en koe

6) Tukeeko oppilaitoksesi ryhmäytymistä?

- tukee
- en osaa sanoa
- ei tue

7) Haluatko oppilaitoksesi järjestävän opiskelijoille enemmän päihteettömiä tapahtumia?

- kyllä, millaisia?
- en osaa sanoa
- en

8) Mitä ajatuksia kysymykset ja aihe herättivät?

LIITE 3

Saatekirje

Olemme Vaasan ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita. Teemme opinnäytetyötä ammattikorkeakoulun aikaisen päihteidenkäytön vaikutuksesta ryhmäytymiseen. Tavoitteena on miettiä, missä roolissa päihteet ovat ammattikorkeakoulun opiskelijakulttuuria ja kuinka opiskelijat ja opettajat kokevat päihteet osana ammattikorkeakoulun vapaa-ajan toimintaa.

Tarkoituksenamme on tehdä anonyymi kysely aiheeseen liittyen. Vastaamiseen menee korkeintaan 20–30 minuuttia. Olisimme kiitollisia vastauksista, jotta saamme useita näkökulmia asiaan.

Lisätietoja antavat

Heidi Hakala, opiskelija

e2203167@edu.vamk.fi

Kaisa Cederlöf, opiskelija

e2203459@edu.vamk.fi

Ahti Nyman, Lehtori, opinnäytetyön ohjaaja

ahti.nyman@vamk.fi